

FERENC PÁPA
PRAEDICATE EVANGELIUM

PÁPAI MEGNYILATKOZÁSOK

64

Sorozatszerkesztő
DIÓS ISTVÁN

FERENC PÁPA

PRAEDICATE EVANGELIUM

KEZDETŰ APOSTOLI KONSTITÚCIÓJA

A RÓMAI KÚRIARÓL
A VILÁGEGYHÁZ SZOLGÁLATÁBAN

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
az Apostoli Szentszék Könyvkiadója
Budapest 2024

A fordítás alapjául szolgáló kiadás:
FRANCISCUS,
Constitutio Apostolica *Praedicate Evangelium*
de Curia Romana eiusque servitio pro Ecclesia in mundo,
2022. 03. 19., Acta Apostolicae Sedis, CXIV (2022) 375–455.

Olaszból fordította
ÉRSZEGI MÁRK AURÉL

Lektorálta
SZABÓ PÉTER
a PPKE Kánonjogi Posztgraduális Intézetének elnöke

Hungarian translation © Érszegi Márk Aurél, 2024
Hungarian edition © Szent István Társulat, Budapest, 2024
© Magyar Katolikus Püspöki Konferencia, 2024

ISSN 1788-8948
ISBN 978 963 612 129 7

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
1053 Budapest, Veres Pálné utca 24.
szentistvantarsulat.hu
Felelős kiadóvezető: Farkas Olivér igazgató
Nyomdai munkálatok: Mega-Galaxis Kft. Budapest
Felelős vezető: Nemere Ágnes ügyvezető

I. PREAMBULUM

1. *Praedicate evangelium* – hirdessétek az Evangéliumot! (vö. Mk 16,15; Mt 10,7-8): ezt a feladatot bízta tanítványaira az Úr Jézus. Ez a megbízatás jelenti azt „az elsődleges szolgálatot, amelyet az Egyház a mai világban minden egyes ember és az egész emberiség javára végezhet”.¹ Erre hivatott: hogy hirdesse Isten Fiának, Krisztus Urunknak az Evangéliumát, s általa minden népet a hit meghallására buzdítson (vö. Róm 1,1-5; Gal 3,5). Az Egyház mindenekelőtt akkor teljesíti megbízatását, amikor szóval és tettekkel tanúságot tesz arról az irgalomról, amelyet ő maga ingyen kapott. Erre Urunk és Mesterünk példát hagyott nekünk, amikor megmosta tanítványai lábát, és azt mondta, boldogok leszünk, ha mi is így cselekszünk (vö. Jn 13,14-17). Ily módon „az evangelizáló közösség cselekedetek és gesztusok által behelyezkedik mások mindennapi életébe, lerövidíti a távolságokat, lehajol – ha kell, a megalázkodásig – és felemeli az emberi életet, Krisztus szenvedő testét tapintva az emberekben”.² Így cselekedvén Isten népe az Úr parancsát teljesíti, aki mikor az Evangélium hirdetését kérte, a leggyengébb, legbetegebb és szenvedő testvérekről való gondoskodásra buzdított.

Missziós fordulat az Egyházban

2. Az Egyház „missziós fordulatának”³ célja az Egyház megújítása Krisztus saját szeretetmissziójának kinézete szerint. Tanítványai tehát arra hivatottak, hogy „a világ világossága” (Mt 5,14) legyenek. Így tükrözi az Egyház Krisztus üdvözítő szeretetét, aki a világ Világossága (vö. Jn 8,12). Maga az Egyház akkor válik még ra-

¹ II. JÁNOS PÁL, *Redemptoris missio* enciklika, 2.

² FERENC, *Evangelii gaudium* apostoli buzdítás, 24.

³ Vö. uo., 30.

gyogóbbá, amikor a hit természetfeletti ajándékát viszi el az emberekhez, „a fényt, amely irányítja utunkat az időben”, és amikor az Evangéliumot szolgálja, hogy ez a fény „növekedjék, hogy megvilágítsa a jelent, amíg az utunk horizontját mutató csillaggá nem válik, egy olyan korban, amikor az embereknek különösen szükségük van a fényességre”.⁴

3. Az egyház missziós jellegének összefüggésébe illeszkedik a Római Kúria reformja is. Így történt valahányszor a reformtörekvéseket a legsürgetőbbnek érezték, mint a 16. században V. Sixtus *Immensa aeterni Dei* apostoli konstitúciójával (1588) és a 20. században X. Pius *Sapienti Consilio* apostoli konstitúciójával (1908). A II. Vatikáni Zsinat nyomán VI. Pál, kifejezetten a zsinati atyák kívánságaira⁵ hivatkozva, a *Regimini Ecclesiae universae* (1967) apostoli konstitúcióval elrendelte és megvalósította a Kúria reformját. Ezt követően II. János Pál kibocsátotta a *Pastor Bonus* apostoli konstitúciót (1988), hogy az Egyház egész szervezetében mindenkor előmozdítsa a kommúniót.

E két közelmúltbeli reform folytatásaként, és hálával azért a nagylelkű és hozzáértő szolgálatért, amelyet az idők folyamán a Kúria sok tagja a római pápának és az egyetemes Egyháznak nyújtott, ez az új apostoli konstitúció azt célozza, hogy jobban összehangolja a Kúria szolgálatának mai gyakorlását az evangelizációnak azon útjával, amelyet az Egyház különösen is ebben az időszakban megél.

Az Egyház és a kommúnió misztériuma

4. A Római Kúria reformja szempontjából fontos, hogy az Egyház misztériumának egy másik aspektusát is megismerjük és értékeljük: az Egyházban a misszió olyan szorosan kötődik a kommú-

⁴ FERENC, *Lumen fidei* enciklika, 4.

⁵ Vö. II. Vatikáni Zsinat, *Christus Dominus* dekrétum, 9 ff.

nióhoz, hogy azt is mondhatjuk, a misszió célja éppen az, hogy „mindenkivel megismertesse és átélhetővé tegye azt az »új« kommúniót, amely az emberré lett Isten Fiában belépett a világ-történelembe”.⁶

Ez a kommúnió-életforma az Egyháznak a szinodalitás arcát kölcsönzi; így a kölcsönös meghallgatás Egyháza lesz, „amelyben mindenkinek van mit tanulnia. A hívő nép, a püspökök testülete, Róma püspöke: mindegyik meghallgatja a többit, és mindannyian meghallgatják a Szentleket, az igazság Lelkét (vö. Jn 14,17), hogy megtudják, Ő mit mond az egyházaknak (vö. Jel 2,7)”.⁷ Az Egyháznak ezt a szinodalitását tehát úgy értelmezzük, mint „Isten nyájának együttes haladása a történelem útjain az Úr Krisztussal való találkozás felé”.⁸ Az Egyház küldetéséről van szó, a misszióért létező kommúnióról, amely maga is missziós jellegű.

Az Egyház és benne a Római Kúria megújulása nem lehet más, mint ennek az alapvető kölcsönösségnek a tükröződése annak érdekében, hogy a hívők közössége a lehető legközelebb kerüljön a missziós közösség megtapasztalásához, amint azt az apostolok átérték az Úrral földi élete során (vö. Mk 3,14), illetve az első jeruzsálemi közösség Pünkösöd után a Szentlélek hatására (vö. ApCsel 2,42).

A primátus és a püspökök testületének szolgálat

5. A Lélek által az emberek szolgálatára adott ajándékok közül kiemelkedik az apostoloké, akiket az Úr kiválasztott és állandó „csoporttá” tett meg, amelynek élére Pétert állította, akit közülük választott ki.⁹ Magukra az apostolokra olyan küldetést bízott, ami eltart az idők végezetéig. Ők ezért gondoskodtak utódok állításá-

⁶ II. JÁNOS PÁL, *Christifideles laici* apostoli buzdítás, 32.

⁷ FERENC, *Beszéd a püspöki szinódus létesítésének 50. évfordulója alkalmából tartott megemlékezésen* (2015. október 17.).

⁸ Uo.

⁹ Vö. II. Vatikáni Zsinat *Lumen gentium* dogmatikus konstitúció, 19.

ról,¹⁰ hogy miként Péter és a többi apostol az Úr akaratából egyetlen apostoli testületet alkotott, úgy ma is az Egyházban, mint hierarchikusan szervezett társaságban¹¹ a Római Pápa, azaz Péter utódja és a püspökök, azaz az apostolok utódai, egyetlen püspöki testületben egyesülnek. Mely testülethez a püspökök a rend szentsége, valamint a testület fejével és tagjaival, vagyis magával a testülettel való hierarchikus kommúnió révén tartoznak.¹²

6. A II. Vatikáni Zsinat így tanítja: „A kollegiális egység megjelenik az egyes püspököknek a részegyházakkal és az egyetemes Egyházzal való kölcsönös kapcsolataiban is. A római pápa, mint Péter utóda, örök és látható kiindulási pontja és alapja mind a püspökök, mind a hívek sokasága egységének. A püspök pedig az egység látható kiindulási pontja és alapja saját részegyházában. Utóbbiak az egyetemes Egyház képére alakultak, és bennük és belőlük áll fenn az egy és egyetlen Katolikus Egyház. Ezért az egyes püspökök a saját egyházukat képviselik, és mindannyian a pápával együtt az egyetemes Egyházat képviselik a béke, a szeretet és az egység kötelékében”.¹³

7. Fontos hangsúlyozni, hogy az isteni Gondviselés kegyelméből az idők folyamán az apostolok és utódaik különböző helyeken különböző egyházakat alapítottak, amelyek különböző csoportokba tömörültek, különösen az ősi pátriárkai egyházak. A püspöki konferenciák megjelenése a latin rítusú egyházban az egyik legújabb formáját képviseli annak, ahogyan a *communio Episcoporum* megjelent a *communio Ecclesiarum* szolgálatában, a *communio fidelium*ra alapozva. Ezért, a püspököknek, mint a rábízott részegyház főpásztorának saját hatásköre tiszteletben tartásával, a püspöki konferenciák, beleértve azok regionális és kontinentális tömörüléseit, valamint a megfelelő keleti hierarchikus

¹⁰ Vö. uo., 20.

¹¹ Vö. uo., 8.

¹² Vö. uo., 22; vö. II. JÁNOS PÁL, *Pastores gregis* apostoli buzdítás, 8., 55., 56.

¹³ II. Vatikáni Zsinat, *Lumen Gentium* dogmatikus konstitúció, 23.

szervezetek jelenleg az egyházi kommúnió kifejeződésének és szolgálatának egyik legjelentősebb módját képezik a különböző térségekben, együttesen a római pápával, a hit és a kommúnió egységének biztosítójával.¹⁴

A Római Kúria szolgálata

8. A Római Kúria a pápa szolgálatára van, aki Péter utódként örök és látható kiindulási pontja és alapja mind a püspökök, mind a hívek sokasága egységének.¹⁵ Ezen kötelék révén a Római Kúria munkássága szerves kapcsolatban áll a püspökök testületével és az egyes püspökökkel, továbbá a püspöki konferenciákkal és azok regionális és kontinentális tömörüléseivel, valamint a keleti hierarchikus szervezetekkel is, amelyek nagy lelkipásztori hasznossággal bírnak, és a püspökök közötti affektív és valós kommúnió kifejeződései. A Római Kúria nem a pápa és a püspökök között helyezkedik el, hanem mindkettőjük szolgálatára áll, a mindegyikük természetének megfelelő módozatok szerint.

9. A jelen apostoli konstitúció által a püspöki konferenciáknak, illetve megfelelő módon a keleti hierarchikus szervezeteknek szentelt figyelem arra irányul, hogy kihasználja a bennük rejlő lehetőségeket,¹⁶ anélkül, hogy azok a római pápa és a püspökök közé ékelődjenek, hanem inkább álljanak teljes mértékben a püspökök szolgálatára. A jelen rendelkezések által rájuk ruházott hatáskörök a püspöki szolgálat kollegiális dimenziójának kifejezését célozzák, és közvetve az egyházi kommúnió megerősítését¹⁷ azáltal, hogy konkretizálják bizonyos főpásztori feladatok együttes gyakorlását az adott ország vagy egy terület híveinek javára.¹⁸

¹⁴ Vö. II. Vatikáni Zsinat, *Lumen gentium* dogmatikus konstitúció, 18., ill. I. Vatikáni Zsinat, *Pastor Aeternus* dogmatikus konstitúció, Preambulum.

¹⁵ Vö. II. Vatikáni Zsinat, *Lumen gentium* dogmatikus konstitúció, 23.

¹⁶ Vö. II. János Pál, *Pastores gregis* apostoli buzdítás, 63.

¹⁷ Vö. uo., 63.

¹⁸ Vö. II. János Pál, *Apostolos suos motu proprio*, 12.

Minden keresztény misszionárius tanítvány

10. Nem a pápa, a püspökök és a többi felszentelt szolgálattevő az evangelizáció egyedüli megvalósítói az Egyházban. Ők „tudják, hogy Krisztus nem arra rendelte őket, hogy egyedül viseljék az Egyház küldetésének teljes terhét, mely a világ üdvözülésére irányul”.¹⁹ Minden keresztény a keresztség erejénél fogva misszionárius tanítvány, „amennyiben találkozott Isten szeretetével Krisztus Jézusban”.²⁰ Ezt nem lehet nem figyelembe venni a Kúria naprakésszé tétele kapcsán, amelynek reformja során ezért a világi férfiak és nők bevonását is elő kell irányozni, mégpedig kormányzati és felelősségi szerepekben is. Jelenlétük és részvételük egyébként megkerülhetetlen, mert közreműködnek az egész Egyház javára,²¹ továbbá családi életük, a társadalmi helyzetek ismerete és hitük okán, amely arra készíti őket, hogy felfedezzék Isten útjait a világban, hathatós hozzájárulást tudnak nyújtani, különösen is a család előmozdítása, az élet és a teremtés értékeinek tiszteltében tartása, az Evangélium mint az evilági valóság kovásza és az idők jeleinek megfontolása terén.

A reform jelentősége

11. A Római Kúria reformja akkor lesz valós és lehetséges, ha „a zsinat lelkiségének paradigmáját” elsajátító belső reformból sarjad, amelyet „az irgalmas samaritanus ősi története”²² fejez ki, ami arról az emberről szól, aki letér az útról, hogy közel kerüljön egy félholt emberhez, aki nem is tartozik az ő népéhez, és akit nem is ismer. Olyan lelkiségről van itt szó, aminek forrása Isten szeretetében van, aki előbb szeretett minket, amikor még szegé-

¹⁹ II. Vatikáni Zsinat, *Lumen gentium* dogmatikus konstitúció, 30.

²⁰ FERENC, *Evangelii gaudium* apostoli buzdítás, 120.

²¹ Vö. II. Vatikáni Zsinat, *Lumen gentium* dogmatikus konstitúció, 30.

²² VI. PÁL, *Beszéd a II. Vatikáni Egyetemes Zsinat utolsó nyilvános ülészakán* (1965. december 7.).

nyek és bűnösök voltunk, és aki arra emlékeztet bennünket, hogy kötelességünk Krisztushoz hasonlóan testvéreinket szolgálni, különösen a leginkább rászorulókat, továbbá hogy minden ember – különösen a szenvedő férfi és nő – arcán Krisztus arcára lehet ismerni (vö. Mt 25,40).

12. Világosan kell tehát látni, hogy „a reform nem öncélú, hanem eszköz az erős keresztény tanúságtételhez; a hatékonyabb evangelizáció elősegítéséhez; a gyümölcsözőbb ökumenikus szellem előmozdításához; a konstruktívabb párbeszéd ösztönzéséhez mindenkivel. A reformnak, amelyet a bíborosok többsége a konk-lávét megelőző általános kongregációk során buzgón szorgalmazott, tovább kell tökéletesítenie magának a Római Kúriának az identitását, nevezetesen azt, hogy Péter utódjának segítségére legyen legfőbb pásztori hivatalának gyakorlásában az egyetemes Egyház, illetve a részegyházak javára és szolgálatára. Ily módon erősödik a hit egysége és Isten népének kommúniója, és tovább halad az Egyház sajátos küldetése a világban. Ezen cél elérése bizony nem könnyű: időt, elszántságot és főként mindenki együttműködését igényli. Ám ennek eléréséhez mindenekelőtt a Szentlélekre kell hagyatkoznunk, az Egyház igazi vezetőjére, imádságban kérve a hiteles megfontolás adományát”.²³

²³ FERENC, *Beszéd a konzisztóriumra összegyűlt bíborosokhoz* (2015. február 12.).

II. A RÓMAI KÚRIA SZOLGÁLATÁNAK ALAPELVEI ÉS SZEMPONTJAI

A római pápának Krisztustól, az Úrtól és Pásztortól az egész Egyház iránti gondoskodásra (vö. Jn 21,15) kapott pásztori küldetésének lehetővé és hatékonyá tétele, továbbá a péteri szolgálat és az összes püspök szolgálata közötti kapcsolat fenntartása és ápolása érdekében a pápa „az egész Egyház feletti legfőbb, teljes és közvetlen hatalmának gyakorlása során igénybe veszi a Római Kúria dikasztériumait, amelyek tehát az ő nevében és az ő tekintélyével végzik munkájukat az egyházak javára és a szent pásztorok szolgálatára”.²⁴ Ily módon a Kúria a pápa és a püspökök szolgálatában áll, akik „Péter utódjával együtt kormányozzák az élő Isten házát”.²⁵ Miközben a Kúria a püspököknek azok részegyházaiban szolgálatára áll, tiszteletben tartja az apostolutódként őket megillető felelősséget.

1. A pápa küldetésének szolgálata. A Római Kúria mindekelőtt Péter utódjának szolgálatában álló eszköz, hogy segítse őt küldetésében, mint „mind a püspökök, mind a hívek sokasága egységének örök és látható kiindulási pontját és alapját”,²⁶ ugyanakkor hasznára legyen a püspököknek, a részegyházaknak, a püspöki konferenciáknak és azok regionális és kontinentális tömörüléseinek, a keleti hierarchikus szervezeteknek, továbbá az Egyház más intézményeinek és közösségeinek is.

2. A kommúnió társfelelőssége. A jelen reform az „egészséges decentralizáció”²⁷ szellemében azt célozza, hogy meghagyja

²⁴ II. Vatikáni Zsinat, *Christus Dominus* dekrétum, 9.

²⁵ II. Vatikáni Zsinat, *Lumen gentium* dogmatikus konstitúció, 18.

²⁶ Uo., 23.

²⁷ Vö. FERENC, *Evangelii gaudium* apostoli buzdítás, 16. (Ford. megj.: Az *Evangelii gaudium* 16. pontjában a „salutare decentralizzazione”, azaz üdvös decentralizáció kifejezés szerepel, amit a *Praedicate Evangelium* itt „sana decentralizzazione”, azaz egészséges decentralizáció formára módosít.)

a főpásztorok hatáskörében annak lehetőségét, hogy „saját tanítói és pásztori feladatuk”²⁸ gyakorlása során megoldják azon kérdéseket, amelyeket jól ismernek,²⁹ és amelyek nem érintik az Egyház tanításának, fegyelmének és közösségének egységét, mindig azon társfelelősséggel eljárva, mely annak a sajátos *mysterium communionis*nak a gyümölcse és kifejeződése, ami maga az Egyház.³⁰

3. A püspökök küldetésének szolgálata. A püspökökkel való együttműködés terén a Kúria által a számukra nyújtott szolgálat elsődlegesen abban nyilvánul meg, hogy elismeri az Evangéliumért és az Egyházért végzett munkájukat, gyors tanácsadással szolgál, bátorítja az általuk előmozdított lelkipásztori fordulatot, elismeri és támogatja evangelizációs kezdeményezésüket; továbbá szolidárisan támogatja a szegények iránti preferenciális lelkipásztori opciójukat, a kiskorúak és a sérülékeny személyek védelmét, valamint minden olyan hozzájárulásukat, amely az emberi család, az egység és a béke javát szolgálja – egyszerűen a népek Krisztusban való bőséges életének érdekében tett kezdeményezéseiket. A Kúriának ez a szolgálata a püspökök küldetése és a kommunió iránt a testvéri szellemben ellátott felügyeleti feladatok révén is megnyilvánul, ami a Péter utóda és a püspökök közötti kölcsönös, affektív és tényleges *communio*t támogatja és növeli.

4. A részegyházak és azok püspöki konferenciái, valamint a keleti hierarchikus szervezetek támogatása. A katolikus Egyház a világ számos népét, nyelvét és kultúráját felöleli, és ezért az evangelizáció hatékony tapasztalatainak nagy kincsestára áll rendelkezésére, amit nem szabad veszni hagyni. A Római Kúria, az egész *communio* javát szolgálva, képes összegyűjteni és feldolgozni az Egyháznak a világban való jelenlétéből az egyes

²⁸ Vö. II. Vatikáni Zsinat, *Dei verbum* dogmatikus konstitúció, 7.

²⁹ FERENC, *Evangelii gaudium* apostoli buzdítás, 31-32.

³⁰ II. Vatikáni Zsinat, *Lumen gentium* dogmatikus konstitúció, 8.

részegyházak, a püspöki konferenciák és a keleti hierarchikus szervezetek ismereteinek és tapasztalatainak, illetve az evangélizációval kapcsolatos legjobb kezdeményezéseinek és kreatív javaslatainak gazdagságát, továbbá a problémákkal, kihívásokkal szembeni fellépésük kreatív javaslatait. Összegyűjtve az egyetemes Egyház eme tapasztalatait, támogatás gyanánt megosztja azokat a részegyházakkal, a püspöki konferenciákkal és a keleti hierarchikus szervezetekkel. Az ilyen típusú eszmecsere és párbeszéd szempontjából fontos eszközt jelentenek az „*ad limina Apostolorum*” látogatások, illetve a püspökök által ezen alkalommal benyújtott jelentések.

5. A Római Kúria helyettesi jellege. Minden kuriális intézmény a római pápától kapott hatalom alapján teljesíti küldetését, akinek nevében és primátusi hatalmának gyakorlása során helyettesi hatalommal jár el. Ezen okból kifolyólag bármely hívő vezethet dikasztériumot vagy szervezetet, azok sajátos hatásköre, kormányzati hatalma és funkciója figyelembe vételével.

6. Lelkiség. A Római Kúria csak úgy tud hozzájárulni az Egyháznak az Úrral való közösségéhez, ha ápolja minden tagjának Krisztus Jézussal való kapcsolatát, ha belső buzgalommal fáradozik Isten tervének és a Szentlélek által az ő Egyházának adományozott ajándékok érdekében, és ha minden megkereszteltnek az ételszentségre szóló hivatása érdekében munkálkodik. Szükséges ennél fogva, hogy minden kuriális intézményben az Egyház-misztérium szolgálata együtt legyen az Istennel való szövetség megéléssel, ami a közös imádságban, a lelki megújulásban és az Eucharisztia rendszeres közös ünneplésében nyilvánul meg. Ugyanígy, a Jézus Krisztussal való találkozásból kiindulva, a Kúria tagjai a misszionárius tanítványok örömteli tudatával teljesítsék feladataikat Isten egész népének szolgálatára.

7. Személyes integritás és szakmaiság. Krisztus arca tükröződik tanítványai arcának sokféleségében, akik karizmáikkal az

Egyház küldetésének szolgálatában állnak. Ezért a Kúriában szolgálatot teljesítők a püspökök, papok, diakónusok, a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak tagjai, valamint a világi hívők közül kerülnek ki, akik kitűnnek lelki életükkel, lelkipásztori jó tapasztalataikkal, józan életvitelükkel és a szegények iránti szeretetükkel, közösségi és szolgálatkész szellemiségükkel, a rájuk bízott ügyekben való hozzáértéssel és az idők jeleinek felismerésére való képességükkel. Ennek érdekében gondos figyelmet kell fordítani a személyzet kiválasztására és képzésére, valamint a munkaszervezésre és mindannyiuk személyes és szakmai fejlődésére.

8. Együttműködés a dikasztériumok között. A Kúria és minden egyes intézményének belső működését a kommúnió és a részvétel szellemiségének kell jellemeznie. A Római Kúriának mindinkább az életközösség, valamint az egyetemes Egyház főpásztorait körülvevő operatív egység szolgálatában kell állnia. Ennek érdekében a dikasztériumok vezetői rendszeresen találkoznak a római pápával, egyénileg és együttes értekezleteken. A rendszeres értekezletek elősegítik az átláthatóságot és az összehangolt cselekvést, hogy megvitassák a dikasztériumok munkatervét és azok végrehajtását.

9. Dikasztériumközi és dikasztériumon belüli értekezletek. A Kúrián belüli közösséget és együttműködést kifejező dikasztériumközi értekezletek több dikasztériumot érintő kérdéseket tárgyalnak. Ezen értekezletek összehívásának feladata a pápai titkárság funkcióját ellátó Államtitkárságot illeti. A közösség és az együttműködés a dikasztériumok tagjainak célszerű időszakos értekezletein is megnyilvánul: a plenáris ülészakokon, a konzultáción és a kongresszusokon. Ugyanezen szellemiségnek kell vezérelnie a püspökök találkozóit a dikasztériumokkal, mind egyénileg, mind pedig közösen, miként az „*ad limina Apostolorum*” látogatások alkalmával.

10. A katolicitás kifejeződése. A bíborosok, püspökök és más munkatársak kiválasztásában az Egyház katolicitásának kell tükröződnie. Mindazok, akiket a Római Kúriában történő szolgálatra meghívnak, a római pápával való közösség és szolidaritás jelét képezik a püspökök, valamint a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak előjárói részéről, akik különböző kultúrákból származó képzett munkatársakat bocsátanak a Római Kúria rendelkezésére.

11. A dikasztériumok csökkentése. Szükségessé vált a dikasztériumok számának csökkentése, összevonva azokat, amelyek célja nagyon hasonló vagy egymást kiegészítő volt, és racionalizálva feladataikat az átfedő hatáskörök elkerülése és a munka hatékonyabbá tétele érdekében.

12. A reform, amint azt VI. Pál megkívánta, mindenekelőtt azt szándékozik biztosítani, hogy magában a Kúriában és az egész Egyházban az isteni szeretet szikrája „lánggra lobbanthassa azokat az elveket, tanokat és szándékokat, amelyeket a Zsinat elrendelt, és amelyek így a szeretet által meggyulladva valóban megvalósíthatják az Egyházban és a világban a gondolkodás, a tevékenység, az erkölcsök és a morális erő, az öröm és a remény megújulását, ami a Zsinat célja volt”.³¹

³¹ VI. PÁL, *Homília a II. Vatikáni Egyetemes Zsinat befejezésekor, a Szeplőtelen Fogantatás ünnepén* (1965. december 8.).

III. ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

A Római Kúria fogalma

1. cikk

A Római Kúria az az intézmény, amelyet a római pápa legfőbb pásztori hivatala és a világnak szóló egyetemes küldetése gyakorlása során rendszerint igénybe vesz. A Kúria a pápának, mint Péter utódának, illetve a püspököknek, mint az apostolok utódainak szolgálatában áll, a természetüknek megfelelő módon, feladatát evangéliumi szellemben ellátva, az egyetemes Egyház közössége, egysége és épülése javán és szolgálatán fáradozva, továbbá odafigyelve a világ szükségleteire, amelyben az Egyház küldetését teljesíteni hivatott.

A kuriális tevékenység pasztorális jellege

2. cikk

Mivel Isten népének minden tagja részt vesz az Egyház küldetésében, ki-ki a maga állapotának megfelelően, a Római Kúriában szolgálatot teljesítők saját ismereteikkel és képességeikkel, valamint lelkipásztori tapasztalataikkal arányos módon fejtik ki közreműködésüket.

3. cikk

A Római Kúriában, illetve a Szentszékhez kapcsolódó más intézményekben dolgozó személyzet pasztorális szolgálatot végez, támogatva a római pápa és a püspökök küldetését az egyetemes Egyház iránti felelősségükben. Ezt a szolgálatot nagyfokú együttműködés és a társfelelősség szellemében kell ellátni, mások kompetenciáját tiszteletben tartva.

4. cikk

A kuriális szolgálat pasztorális jellegét az egyetemes Egyház és a részegyház között fennálló, kölcsönös bensőséges kapcsolaton alapuló sajátos lelkiesség táplálja és gazdagítja.

5. cikk

A Római Kúria pasztorális szolgálatát jellemző eredetiség megköveteli, hogy mindenki érezze magát az Egyház és a világ előtt példamutató életvitelre hivatottnak. Ez mindenki számára együtt jár annak igényes köteletségével, hogy tanítványok és misszionáriusok legyenek, példát mutatva az odaadás, a jámborság, a hozzá fordulókat befogadásának és a szolgálat szellemében.

6. cikk

A klerikusok a Római Kúriában végzett szolgálatuk mellett a lelkék gondozásával is foglalkozzanak, amennyire csak lehetséges és hivatali munkájuk sérelme nélkül, s hasonlóképpen, a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak tagjai és a világiak is működjenek közre saját közösségeik vagy más egyházi valóságok pasztorális tevékenységében, ki-ki képességei és lehetőségei szerint.

A Római Kúria működési elvei

7. cikk

1. §. A Római Kúria minden egyes részének megfelelő működéséhez elengedhetetlen, hogy az odaadás és a tisztesség mellett az ott dolgozók képzetek legyenek. Ez magában foglalja a szakmaiságot, azaz a hozzáértést és a szükséges képességeket azon a területen, amelyen tevékenységüket kifejtteni hivatottak. Erre idővel, tapasztalatok, tanulmányok, naprakész ismeretek megszerzése révén tehetnek szert; mindazonáltal már a kezdettől fogva megfelelő felkészültségre van szükség ebben a tekintetben.

2. §. A Római Kúria különböző egységei – jellegüknek és hatáskörüknek megfelelően – folyamatos továbbképzést biztosítanak személyzetük számára.

8. cikk

1. §. A Római Kúria minden egyes egységének tevékenységét mindig a racionalitás és funkcionalitás szempontjainak kell vezérelnie, reagálva az idővel felmerülő helyzetekre és alkalmazkodva az egyetemes Egyház és a részegyházak szükségleteihez.

2. §. A funkcionalitás, amelynek célja a legjobb és leghatékonyabb szolgáltatás nyújtása, megköveteli, hogy a Római Kúriában szolgálók mindig készen álljanak munkájukat a szükségletek szerint végezni.

9. cikk

1. §. Minden egyes dikasztérium, szervezet vagy hivatal, azon küldetés okán, amelyben részt vállal, sajátos szolgálatának teljesítése során arra hivatott, hogy azt a többi dikasztériummal, szervezettel vagy hivatallal együttműködve, a kölcsönös együttműködés dinamikájának megfelelően, mindegyikük a saját hatáskörében teljesítse, tevékenységeik állandó egymásra utaltsága és kapcsolódása fényében.

2. §. Ezt a konvergenciát az egyes dikasztériumokon, szervezeteken vagy hivatalokon belül is mindenki valósítsa meg azáltal, hogy mindegyikük munkakörének ellátása – a kulturális, nyelvi és nemzeti különbözőségeken túlmenően – a fegyelmezett és hatékony működést segítse elő.

3. §. Az 1. és 2. § rendelkezései az Államtitkárságra is vonatkoznak, a pápai titkárságot megillető sajátosságok szerint.

10. cikk

Minden dikasztérium, szervezet vagy hivatal, tevékenységének gyakorlása során rendszeresen és híven vegye igénybe a jelen apostoli konstitúcióban előírt szerveket, mint a kongresszus, a

rendes és a plenáris ülészekok. Tartsanak rendszeresen dikasztériumvezetői és dikasztériumközi értekezleteket is.

11. cikk

Mindazzal, ami a Római Kúria által foglalkoztatott személyzet valamennyi munkaügyi és más ezzel kapcsolatos kérdéseire vonatkozik, saját hatáskörében az Apostoli Szentszék Munkaügyi Hivatala foglalkozik, a munkatársak jogainak védelme és előmozdítása érdekében, az Egyház szociális tanításának elvei szerint.

A Római Kúria felépítése

12. cikk

1. §. A Római Kúria az Államtitkárságból, a dikasztériumokból és a szervezetekből áll, amelyek jogilag mind egyenrangúak.

2. §. A kuriális intézmények kifejezésen a Római Kúriának az 1. §-ban említett egységeit kell érteni.

3. §. A Római Kúria hivatalának minősül a Pápai Ház Prefektúrája, a Pápai Szertartásmesteri Hivatal és a Római Szentegyház Kamarása.

13. cikk

1. §. Minden kuriális intézmény egy prefektusból vagy annak megfelelő vezetőből, kellő számú tagságból, egy vagy több titkárból áll, akik egy vagy több altitkárral együtt, de neki alárendelten segítik a prefektust. Hozzájuk társulnak még a különböző tisztviselők és a konzultorok.

2. §. Sajátos jellegénél fogva vagy külön törvény alapján egy kuriális intézmény felépítése eltérhet az 1. §-ban meghatározottaktól.

14. cikk

1. §. A kuriális intézményt a prefektus, vagy annak megfelelő vezető irányítja, igazgatja és képviseli.

2. §. A titkár az altitkár avagy altitkárok közreműködésével, segíti a prefektust a kuriális intézmény ügyintézésében és a személyzet irányításában.

3. §. A tisztviselőket – akiknek lehetőség szerint a világ különböző régióiból kell származniuk, hogy a Római Kúria tükrözze az Egyház egyetemességét – a klerikusok, a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak tagjai, valamint a világiak közül kell kiválasztani, akiket kellő tapasztalat, megfelelő képesítéssel igazolt tudás, erény és körültekintés jellemez. A kiválasztásuknak tárgyilagos és átlátható kritériumok alapján kell történnie, és a pasztorális tevékenységekben szerzett többéves tapasztalattal kell rendelkezniük.

4. §. A tisztviselőjelöltek alkalmasságát megfelelő módon kell ellenőrizni.

5. §. A klerikus tisztviselők kiválasztásakor lehetőleg megfelelő egyensúlyra kell törekedni az egyházmegyes/eparchiális klérus, illetve a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak tagjai között.

15. cikk

A kuriális intézmények tagjait a Rómában, illetve azon kívül lakó bíborosok közül nevezik ki, akikhez járul még – a kérdéses ügyekben különösen járatosként – néhány püspök, különösen megyéspüspök/eparchiális püspök, továbbá – a dikasztérium jellegének megfelelően – néhány pap és diakónus, továbbá a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak néhány tagja, valamint néhány világi hívő.

16. cikk

A kuriális intézmények és a hivatalok konzultorai a tudományra, bizonyított képességekre és körültekintésre nézve kitűnő hívek közül kerülnek kinevezésre. Beazonosításuknak és kiválasztásuknak lehetőleg tiszteletben kell tartania az egyetemesség szempontját.

17. cikk

1. §. A prefektust vagy annak megfelelőjét, a tagokat, a titkárt, az altitkárt és a többi, hivatalvezetőnek, vagy annak megfelelőnek, illetve szakértőnek rendelt főtisztviselőt, továbbá a konzultorokat a római pápa nevezi ki ötéves időtartamra.

2. §. A prefektus és a titkár, elérvén a Római Kúria Általános Szabályzatában meghatározott életkort, köteles benyújtani lemondását a római pápának, aki mindent megfontolva dönt róla.

3.§. A nyolcvanadik életévüket betöltő tagok tisztsége megszűnik. Mindazonáltal azoknak, akik más megbízásuk okán tartoznak valamelyik kuriális intézményhez, amannak megszűntével megszűnik ezen tagságuk is.

4. §. A kuriális intézményekben és a hivatalokban szolgáló klerikus, valamint a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak tagjai közül kikerülő tisztviselők főszabály szerint öt év elteltével visszatérnek egyházmegyéjük/eparchiájuk lelkipásztori szolgálatába, avagy abba az intézménybe vagy társaságba, amelyhez tartoznak. Amennyiben a Római Kúria előljárói úgy ítélik meg, szolgálatuk meghosszabbítható egy további ötéves időszakra.

18. cikk

1. §. Az Apostoli Szék üresedése esetén a kuriális intézmények vezetőinek és a tagok mindegyikének megszűnik a megbízása. Kivételt képez ez alól a Főpenitenciárius, aki továbbra is ellátja a hatáskörébe tartozó rendes ügyeket, és javaslatot tesz a Bíborosi Kollégiumnak azon ügyeket illetően, amelyekről a római pápának számolna be, továbbá Őszentsége Alamiznsása, aki az addig is alkalmazott szempontok szerint folytatja a szeretetszolgálat műveinek gyakorlását, a Bíborosi Kollégium alárendeltségében maradván, az új római pápa megválasztásáig.

2. §. A széküresedés idején a titkárok gondoskodnak a kuriális intézmények rendes igazgatásáról, csakis a rendes ügymenettel kapcsolatos ügyeket intézve. A megválasztását követő három hó-

napon belül a római pápának meg kell őket erősítenie megbízatásukban.

3. §. A pápai szertartásmester az Apostoli Szék üresedésére és a római pápa megválasztására vonatkozó jogszabály által előírt megbízatása szerint jár el.

19. cikk

Minden egyes kuriális intézmény és hivatal saját irattárral rendelkezik, amelyben a beérkező iratokat és a kimenők másolatát iktatják, és azokat rendben, biztonságban, a megfelelő szempontok szerint megőrzik.

A kuriális intézmények hatásköre és eljárásrendje

20. cikk

A kuriális intézmények hatáskörét rendszeren az ügyek szerint határozzák meg. Lehetséges azonban más okokból kifolyólag is hatásköröket meghatározni.

21. cikk

Mindegyik kuriális intézmény saját hatáskörén belül:

1. intézi azon ügyeket, amelyek természetüknél fogva vagy törvényi rendelkezésnél fogva az Apostoli Szentszéknek vannak fenntartva;

2. intézi a római pápa által rábízott ügyeket;

3. megvizsgálja azon kérdéseket és problémákat, amelyek túlmutatnak az egyes megyéspüspökök/eparchiális püspökök vagy püspöki testületek (konferenciák vagy keleti hierarchikus szervezetek) hatáskörén;

4. tanulmányozza a jelenkor legsúlyosabb problémáit, hogy az Egyház pasztorális tevékenységét megfelelőbben, összehangoltabban és hatékonyabban előmozdítsa, mindig egyetértésben a részegyházakkal, a püspöki konferenciákkal, azok regionális és

kontinentális tömörüléseivel, illetve a keleti hierarchikus szervezetekkel, tiszteletben tartva azok hatáskörét;

5. előmozdítja, támogatja és bátorítja az egyetemes Egyház javát szolgáló kezdeményezéseket és felvetéseket;

6. kivizsgálja azokat a kérdéseket, amelyekkel a hívek – jogukkal élve – közvetlenül az Apostoli Szentszékhez fordulnak és szükség esetén döntést hoz.

22. cikk

A dikasztériumok közötti, valamint ezek és az Államtitkárság közötti hatásköri ütközéseket az Apostoli Szigatúra Legfelsőbb Bírósága elé kell utalni, hacsak a római pápa másként nem kíván rendelkezni.

23. cikk

Mindegyik kuriális intézmény az egyetemes jog és a Római Kúria külön joga, valamint saját normái szerint intézi a hatáskörébe tartozó kérdéseket, a jogot mindig kánoni méltányosság szerint alkalmazva, tiszteletben tartva és odafigyelve az igazságosságra, az Egyház javára és a lelkek üdvösségére.

24. cikk

A kuriális intézmények vezetőit, illetve helyettük a titkárokat a római pápa az általa meghatározott formában személyesen fogadja, hogy rendszeresen és gyakran beszámoljanak az aktuális ügyekről, tevékenységeikről és programokról.

25. cikk

A dikasztérium vezetőjének feladata – az egyes dikasztériumokra vonatkozó eltérő rendelkezések esetének kivételével – összehívni a kongresszust, ami rajta kívül a titkárból, az altitkárból, valamint a dikasztériumvezető megítélése szerint a tisztviselők egészéből vagy egy részéből tevődik össze, annak érdekében, hogy:

1. megvizsgálja az egyes kérdéseket és azonnali döntéssel meghatározza a megoldást, vagy pedig azt a rendes, illetve a plenáris

ülésszak, vagy dikasztériumközi értekezlet elé utalja, avagy a római pápához felterjessze;

2. a konzultorok, vagy más szakértők elé utalja a különleges vizsgálatot igénylő kérdéseket;

3. kivizsgálja a felhatalmazásokra és leiratokra vonatkozó kérelmeket, a dikasztérium hatáskörének megfelelően.

26. cikk

1. §. A dikasztériumok tagjai rendes ülésszakra, illetve plenáris ülésszakra ülnek össze.

2. §. A szokásos vagy gyakori ügyeket tárgyaló rendes ülésszakra elegendő a Rómában lakó dikasztériumi tagokat összehívni.

3. §. A plenáris ülésszakra a dikasztérium valamennyi tagja meghívást kap. Azt kétévente kell tartani, hacsak a dikasztérium rendtartása (*Ordo servandus*) nem határoz meg hosszabb időt, s minden esetben a római pápa tájékoztatását követően. A plenáris ülésszagnak vannak fenntartva a nagyobb jelentőségű ügyek, amelyek a dikasztérium saját természetére szerint olyannak minősülnek. Azt célszerű módon össze kell hívni az általános elvi jellegű, továbbá mindazon kérdések megvitatása végett is, amelyeket a dikasztérium vezetője szükségesnek tart illetéknépp tárgyalni.

4. §. Az ülésszak munkálatainak tervezésekor, különösen is a plenáris ülésszakok esetében, amelyekre valamennyi tag hivatalos, törekedni kell az utazások ésszerűsítésére, videokonferenciák és egyéb, kellően bizalmas és biztonságos kommunikációs eszközök használata révén, amelyek lehetővé teszik a hatékony közös munkavégzést, az egyazon helyen való tényleges fizikai jelenléttől függetlenül.

5. §. A titkár minden ülésszakon szavazati joggal vesz részt.

27. cikk

1. §. A konzultorok, illetve az azoknak megfelelő feladata a rájuk bízott kérdést tanulmányozni és - általában írásbeli - véleményt nyilvánítani az ügyben.

2. §. Amikor szükségesnek ítélik, és a dikasztérium saját jellege szerint, a konzultorok – valamennyien, vagy sajátos szakértelmükre tekintettel csak egy részük – összehívhatók testületileg, hogy meghatározott kérdéseket megvizsgáljanak és azokról véleményt adjanak.

3. §. Egyedi esetekben olyan személyek is felkérhetők tanácsadásra, akik nem tartoznak a konzultorok sorába, és akik kitűnnek szakértelmükkel és tapasztalatukkal a tárgyalandó ügyet illetően.

28. cikk

1. §. Az osztott hatáskörű ügyeket, azaz amelyek több dikasztériumot érintenek, az érintett dikasztériumok közösen vizsgálják.

2. §. A kérdéssel elsőként megkeresett dikasztérium vezetője hivatalból, vagy egy másik érintett dikasztérium kérésére összehívja az értekezletet, hogy a különböző nézőpontokat összevetve határozatot hozzanak.

3. §. Amennyiben a téma megkívánja, a kérdéses ügyet az érintett dikasztériumok közös plenáris ülészaka elé kell utalni.

4. §. Az értekezletet az azt összehívó dikasztériumvezető elnököli, illetve a titkár, amennyiben csak a titkárok vannak jelen.

5. §. A kölcsönös és gyakori egyeztetést igénylő osztott hatáskörű ügyek intézésére szükség esetén azon dikasztérium vezetője, amelyik először foglalkozott a kérdéssel, vagy amelyikhez azt először nyújtották be – a római pápa előzetes jóváhagyásával – külön dikasztériumközi bizottságot hoz létre.

29. cikk

1. §. Amennyiben egy kuriális intézmény általános érvényű dokumentumot készít elő, a szöveget – még mielőtt azt a római pápa elé terjesztené – továbbítsa a többi érintett kuriális intézménynek, hogy esetleges észrevételeket, módosításokat és javaslatokat kapjon annak tökéletesítése érdekében, s a különböző nézőpontok és értékelések összevetése nyomán megvalósítható legyen annak egyetértő alkalmazása.

2. §. Az államokkal és a nemzetközi jog más alanyaival való kapcsolatokat érintő kérdésekre vonatkozó dokumentumokhoz vagy nyilatkozatokhoz az Államtitkárság előzetes engedélye (*bibil obstat*) szükséges.

30. cikk

Kuriális intézmény nem bocsáthat ki törvényt vagy törvényerejű általános határozatokat, és nem térhet el az egyetemes jog hatályos előírásaitól, kivéve egyedi és részleges esetekben, amelyekre a római pápa különleges jóváhagyását adta (*in forma specifica*).

31. cikk

1. §. Megkerülhetetlen szabály, hogy fontos vagy rendkívüli ügyekben semmit sem szabad tenni addig, amíg azt egy kuriális intézmény vezetője a római pápával nem közölte.

2. §. A nagyobb jelentőségű kérdésekben hozott döntéseket és határozatokat fel kell terjeszteni a római pápa jóváhagyására, kivéve azokat a döntéseket, amelyekre nézve a kuriális intézmény rendkívüli felhatalmazást kapott, továbbá a Rota Romana Bíróságának és az Apostoli Szignatúra Legfelsőbb Bíróságának a saját hatáskörükben hozott ítéleteit.

3. §. Az egyes kuriális intézmények számára adott rendkívüli felhatalmazások tekintetében a prefektus, vagy annak megfelelő vezető, köteles a római pápával időszakonként egyeztetni és értékelni azok hatékonyságát, kivitelezhetőségét, a Római Kúrián belüli besorolásukat és az egyetemes Egyház számára való célszerűséget.

32. cikk

1. §. A hierarchikus felfolyamodásokat az ügy szerint illetékes kuriális intézmények fogadják be, vizsgálják ki, illetve döntenek felőlük a jogszabályoknak megfelelően. Ha kétség merül fel a hatáskör meghatározásával kapcsolatban, a kérdést az Apostoli Szignatúra Legfelsőbb Bírósága dönti el.

2. §. Azokat a kérdéseket, amelyeket bírósági úton kell megoldani, az illetékes bíróságokhoz kell utalni.

33. cikk

A kuriális intézmények – ki-ki saját hatásköre szerint – közreműködnek a Szinódus Általános Titkárságának tevékenységében, a Szinódus saját jogszabályában foglaltaknak megfelelően, amely nagyobb jelentőségű ügyekben hatékony együttműködést nyújt a római pápának, az általa meghatározott, vagy meghatározandó módon, az egész Egyház javára.

A kuriális intézményvezetői értekezlet

34. cikk

1. §. A Kúria munkája nagyobb koherenciájának és átláthatóságának elősegítése érdekében, a római pápa rendelkezése szerint, rendszeresen összehívják a kuriális intézmények vezetőit, hogy közösen megvitassák az egyes intézmények munkatervét és azok alkalmazását; összehangolják a közös munkát; tájékoztatást adjanak és kapjanak, valamint megvizsgálják a fontosabb ügyeket; véleményt és javaslatokat adjanak; a római pápához felterjesztendő döntéseket hozzanak.

2. §. Az üléseket az államtitkár hívja össze és irányítja a római pápával egyetértésben.

35. cikk

Ha a római pápa azt célszerűnek tartja, a legfontosabb általános jellegű, a kuriális intézményvezetői értekezleten már megbeszélés tárgyát képező ügyekkel a konzisztóriumon összegyűlt bíborosok is foglalkozhatnak, annak saját törvénye szerint.

36. cikk

1. §. A kuriális intézményeknek együtt kell működniük a legfontosabb kérdésekben a részegyházakkal, a püspöki konferenciákkal, azok regionális és kontinentális tömörüléseivel, valamint a keleti hierarchikus szervezetekkel.

2. §. Ha a kérdés megkívánja, az általános jellegű dokumentumokat, illetve azokat, amelyek különösen is érintenek egyes részegyházakat, úgy készítsék elő, hogy figyelembe veszik a püspöki konferenciák, azok regionális és kontinentális tömörülései, valamint az érintett keleti hierarchikus szervezetek véleményét.

3. §. A részegyházak által hozzájuk intézett megkeresések kézhezvételét a kuriális intézményeknek haladéktalanul vissza kell igazolniuk, azokat szorgalmasan és haladéktalanul meg kell vizsgálniuk, és mielőbb megfelelő választ kell azokra adniuk.

37. cikk

A részegyházakat érintő ügyekben a kuriális intézményeknek konzultálniuk kell az ott működő pápai követekkel, és ne mulaszták el a meghozott döntésekről értesíteni őket, valamint a püspöki konferenciákat, illetve a keleti hierarchikus szervezeteket.

Az „ad limina Apostolorum” látogatás

38. cikk

A hagyományoknak megfelelően és a kánonjog előírásai szerint az egyes részegyházak főpásztorai meghatározott időpontban „ad limina Apostolorum” látogatást tesznek.

39. cikk

Ez a látogatás különös jelentőséggel bír az Egyház életében a kommunió és az egység szempontjából, mivel ez képezi az egyes részegyházak, illetve a püspöki konferenciák és a keleti hierarchikus

szervezetek főpásztorainak Róma püspökével való kapcsolata csúcspontját. Ő pedig püspöktestvéreit fogadván megvitatta velük az egyházak javát és a püspökök pasztorális tevékenységét érintő kérdéseket, megerősíti és támogatja őket a hitben és a szeretetben. Ezáltal erősödnek a hierarchikus közösség kötelékei, és megnyilvánul mind az Egyház katolicitása, mind a püspökök területének egysége.

40. cikk

1. §. A látogatásra hivatalos mindegyik részegyház főpásztorainak gondosan és szorgalommal kell előkészíteniük a látogatást, és részletes jelentést kell benyújtaniuk az Apostoli Szentszékhez – az általa megjelölt időn belül – a rájuk bízott egyházmegye/eparchia helyzetéről, beleértve a pénzügyi és vagyoni helyzetről szóló jelentést.

2. §. A rövidséget a világossággal ötvöző jelentést a részegyház valós állapotának leírásakor pontosságnak és konkrétságnak kell jellemeznie. Tartalmaznia kell továbbá a kuriális intézmények részéről kapott támogatás értékelését, valamint magával a Kúriával szemben megfogalmazott elvárásokat a közreműködésével elvégzendő munkával kapcsolatban.

3. §. A beszámolók megkönnyítése érdekében a részegyházak főpásztorai a részletes beszámolóhoz csatoljanak egy összefoglaló szöveget a főbb témákról.

41. cikk

A látogatás három fő mozzanatból tevődik össze: zarándoklat az apostolfejedelmek sírjához, találkozás a római pápával, valamint beszámoló a Római Kúria dikasztériumaiban és igazságügyi szervezeteinél.

42. cikk

1. §. A prefektusok vagy annak megfelelők, valamint a dikasztériumok és igazságügyi szervezetek titkárai szorgalmasan készüljenek fel a részegyházak, a püspöki konferenciák és a keleti

hierarchikus szervezetek főpásztoraival való találkozásra, gondosan megvizsgálva az általuk küldött jelentéseket.

2. §. Az 1. §-ban említett főpásztorokkal találkozáskor, a prefektusok vagy azok megfelelői, valamint a dikasztériumok és az igazságügyi szervezetek titkárai őszinte és szívélyes párbeszéd útján adjanak számukra tanácsot, bátorítsák és segítsék őket. Nyújtsanak számukra javaslatokat és megfelelő iránymutatást, hogy ezáltal hozzájáruljanak az Egyház egészének javához és fejlődéséhez, a közös fegyelem betartásához, miközben pedig tőlük is a javaslatokat és jelzéseket kapnak, hogy mind hatékonyabb szolgálatot tudjanak nyújtani.

Szabályzatok

43. cikk

1. §. Az ügyintézés tekintetében – a hatályos törvénykönyvek előírásainak, a II. részben vázolt elveknek és kritériumoknak, valamint a jelen apostoli konstitúcióban megállapított normák tiszteletben tartásával – a Római Kúria Általános Szabályzatát kell betartani, azaz a római pápa által kellőképpen jóváhagyott azon közös normák összességét, amelyek az ügyvitel és ügyintézés rendjét és módját szabályozzák mind a Kúriában, mind pedig – ahol azt kifejezetten előírják – a Szentszékhez kapcsolódó intézményekben.

2. §. Minden kuriális intézménynek és minden hivatalnak rendelkeznie kell a római pápa által jóváhagyott saját rendtartással (*Ordo servandus*), azaz az ügyintézés során követendő saját normákkal.

IV. ÁLLAMTITKÁRSÁG

44. cikk

Az Államtitkárság pápai titkárságként közvetlen segítségére van a római pápának legfőbb küldetése gyakorlásában.

45. cikk

1. §. Az államtitkár vezeti.

2. §. Három részlegből áll: az Általános Ügyek Részlege, amit az államtitkár-helyettes (Sostituto) irányít a tanácsnok (Assessore) segítségével; az Államok és Nemzetközi Szervezetek Részlege, amit saját titkára irányít az altitkár és a multilaterális szektorért felelős altitkár segítségével; a Diplomáciai Személyzeti Részleg, amit a pápai képviselet titkára irányít egy altitkár segítségével.

Általános Ügyek Részlege

46. cikk

Az Általános Ügyek Részlegének sajátos feladata a római pápa napi szolgálatával kapcsolatos ügyek intézése; a kuriális intézmények és az Apostoli Szentszék egyéb szervezeteinek szokásos hatáskörén túlmutató ügyek vizsgálata; a koordináció elősegítése ugyanazon dikasztériumok, szervezetek és hivatalok között, önállóságuk tiszteletben tartásával. Feladata mindannak ellátása, ami az államok Szentszékénél akkreditált képviselőit érinti.

47. cikk

Feladata továbbá:

1. az apostoli konstitúciók, dekretális levelek, apostoli levelek, levelek és a római pápa által rábízott egyéb okmányok megszerzése és kiküldése;

2. gondoskodni a Szentszék okmányainak és nyilvános dokumentumainak az „Acta Apostolicae Sedis” hivatalos közlönyben való közzétételéről;

3. iránymutatással szolgálni a Kommunikációs Dikasztérium számára mind a római pápa intézkedéseire, mind a Szentszék tevékenységére vonatkozó hivatalos közlemények tekintetében;

4. az ólompecsét és a halászyűrű őrzése.

48. cikk

Hasonlóképp, ezen részleg:

1. gondoskodik a kuriális intézményvezetők időszakos értekezleteiről és a vonatkozó rendelkezések végrehajtásáról;

2. intézi a római pápa által kezdeményezett, avagy jóváhagyott kinevezések ügyeit a prefektus vagy annak megfelelő vezető, a tagok, a titkár, az altitkár vagy altitkárok, valamint a kuriális intézmények és hivatalok konzultorai, továbbá a Szentszékhez kapcsolódó, avagy attól függő intézmények, illetve a diplomáciai személyzet vonatkozásában;

3. előkészíti a pápai kitüntetésekről szóló okiratokat;

4. gyűjti, koordinálja és közzéteszi a világszerte az Egyház életére vonatkozó statisztikai adatokat.

Államok és Nemzetközi Szervezetek Részlege

49. cikk

Az Államok és Nemzetközi Szervezetek Részlegének sajátos feladata a vonatkozó polgári hatóságokkal tárgyalandó ügyek intézése.

Felelősségi körében:

1. gondoskodik a Szentszék diplomáciai és politikai kapcsolatainak kezeléséről az államokkal és a nemzetközi jog más alanyaival, valamint intézi a közös ügyeket az Egyház és a civil társadalom javának előmozdítása érdekében, akár konkordátumok és más nem-

zetközi megállapodások révén is, figyelembe véve az érintett püspöki szervezetek véleményét;

2. képviseli a Szentszéket a nemzetközi kormányközi szervezetekben, valamint a multilaterális kormányközi értekezleteken, szükség szerint élve a Római Kúria illetékes dikasztériumainak és szervezeteinek együttműködésével;

3. megadja a hozzájárulást (*nihil obstat*) mindazon esetekben, amikor egy dikasztérium vagy a Római Kúria egyik szervezete olyan nyilatkozatot vagy dokumentumot kíván közzétenni, amely érinti a nemzetközi kapcsolatokat vagy a polgári hatóságokkal való kapcsolatokat.

50. cikk

1. §. Különleges körülmények között, a római pápa megbízásával, ez a részleg – a Római Kúria illetékes dikasztériumaival folytatott konzultációt követően – intézi mindazt, ami a részegyházakat illető kinevezéseket, valamint amazok, illetve szervezeteik létesítését és megváltoztatását érinti.

2. §. Más esetekben, különösen ahol konkordátum van érvényben, a részleg feladata kezelni azon ügyeket, amelyeket a polgári kormányokkal kell intézni.

51. cikk

1. §. A részleg munkáját a különleges ügyek kezelésében egy saját tanács támogatja.

2. §. A részlegen belül szükség szerint létrehozhatók állandó bizottságok bizonyos témakörök, vagy a különböző kontinensekkel és egyes földrajzi területekkel kapcsolatos általános kérdések intézésére.

52. cikk

1. § A Diplomáciai Személyzeti Részleg a Szentszék diplomáciai szolgálatában álló személyekre vonatkozó kérdésekkel foglalkozik, különös tekintettel azok élet- és munkakörülményeire, valamint továbbképzésére. Feladatának ellátása érdekében a titkár felkeresi a pápai külképviseletek székhelyét, összehívja és elnöklí a vonatkozó kinevezésekkel kapcsolatos értekezletet.

2. § A részleg együttműködik a Pápai Egyházi Akadémia elnökével a Szentszék diplomáciai szolgálatára jelöltek kiválasztása és képzése tekintetében, valamint kapcsolatot tart a nyugalmazott diplomáciai személyzettel.

3. § Feladatai ellátásában a részleg szorosan együttműködik az Általános Ügyek Részlegével, valamint az Államok és Nemzetközi Szervezetek Részlegével, amelyek maguk is foglalkoznak a pápai képviseletvezetőket érintő kérdésekkel saját szakterületüknek megfelelően.

V. A DIKASZTÉRIUMOK

Evangelizációs Dikasztérium

53. cikk

1. §. A Dikasztérium az evangelizáció művét szolgálja, hogy Krisztust, a népek világosságát megismerjék és róla szóban és tettekben tanúságot tegyenek, és épüljön az Ő titokzatos teste, az Egyház. A dikasztérium illetékes a világszerte zajló evangelizáció alapvető kérdéseit, valamint az új részegyházak létrehozását, kísérését és támogatását illetően, a Keleti Egyházak Dikasztériuma hatáskörének tiszteletben tartásával.

2. §. A Dikasztérium két részlegből áll: az evangelizációs alapkérdések részlegeből, valamint - területi illetékességi körében - az elsődleges evangelizáció és az új részegyházak részlegeből.

54. cikk

Az Evangelizációs Dikasztériumot közvetlenül a római pápa vezeti. A két részleg mindegyikét az ő nevében és tekintélyével egy-egy proproprefektus irányítja, a 14. § 2. cikke szerinti segítőkkel.

Evangelizációs Alapkérdések Részlege

55. cikk

1. §. A részleg feladata, hogy - a részegyházakkal, a püspöki konferenciákkal és a keleti hierarchikus szervezetekkel, a megszentelt élet intézményeivel és az apostoli élet társaságaival együttműködve - tanulmányozza az evangelizáció, illetve az Evangélium hathatós hirdetése kibontakozásának alapvető kérdéseit, beazonosítva a megfelelő formákat, eszközöket és nyelvezetet. A részleg összegyűjti az evangelizáció terén szerzett legjelentősebb tapasztalatokat, és az egész Egyház számára elérhetővé teszi azokat.

2. §. A részleg ösztönzi az evangelizáció és a missziók történetének átgondolását, különös tekintettel az Evangélium hirdetését meghatározó és befolyásoló politikai, társadalmi és kulturális történésekre.

56. cikk

1. §. A részleg tanulmányok és tapasztalatcserék révén támogatja a részegyházakat a Jézus Krisztus örömhírének a különböző kultúrákban és etnikai csoportokban történő inkulturálása, valamint azok evangelizálása folyamatában, és különös figyelmet fordít a népi jámborságra.

2. §. A népi jámborság előmozdítása és támogatása során különös gondot fordít a nemzetközi kegyhelyekre. A részleg felelős a nemzetközi kegyhelyek létesítéséért és azok státútumának jóváhagyásáért a kánoni rendelkezésekkel összhangban, valamint együttműködve a megyéspüspökökkel/eparchiális püspökökkel, a püspöki konferenciákkal és a keleti hierarchikus szervezetekkel gondoskodik az állandó evangelizáció hajtóerejét képező kegyhelyek szerves pasztorációjának előmozdításáról.

57. cikk

A politikai, társadalmi és kulturális kihívások fényében a részleg:

1. előmozdítja az evangelizációt az idők jeleinek felismerése, valamint azok társadalmi-gazdasági és környezeti körülményeinek tanulmányozása révén, akik az Evangélium hirdetésének címzettjei;

2. tanulmányozza és elősegíti az Evangélium megújító hozzájárulását a kultúrákkal való találkozásban, továbbá mindannak tekintetében, ami az emberi méltóság és a vallásszabadság előmozdítását illeti. A részegyházakkal, a püspöki konferenciákkal és a keleti hierarchikus szervezetekkel szoros együttműködésben elősegíti és támogatja az Evangéliumnak a kultúrákkal való találkozása témáit illető egyházi tanítóhivatali tanítás terjesztését és megvalósítását. Minthogy az evangelizáció a szegények melletti alapvető kiállást jelenti, gondozza a szegények világnapját;

3. segíti és támogatja a megyéspüspökök/eparchiális püspökök, a püspöki konferenciák és a keleti hierarchikus szervezetek kezdeményezéseit az evangélium hirdetése végett.

58. cikk

1. §. A részleg illetékes a hitoktatás (katekézis) ügyében, a részegyházak szolgálatára állva a Jézus Krisztus evangéliumának hirdetésére vonatkozó kötelességüket illetően azok felé, akik a keresztséget követő mindennapi életükben keresztyén életet élnek, azoknak, akik bizonyos hitet mutatnak ugyan, de nem ismerik kellőképpen annak alapjait, azoknak, akik szükségét érzik, hogy a kapott tanítást mind jobban elmélyítsék, és mindazoknak, akik a hitet elhagyták, vagy nem vallják.

2. §. A részleg felügyeli a hitoktatást, hogy az alkalmas módon történjen, továbbá hogy a hitoktatók képzése az egyházi Tanítóhivatal iránymutatásai szerint történjen. Feladata továbbá az Apostoli Szentszék előírt megerősítésének megadása a katekizmusok és a hitoktatással kapcsolatos egyéb írások tekintetében, a Hittani Dikasztérium hozzájárulásával.

59. cikk

1. §. Mivel a keresztség révén Isten népének minden tagja az Evangélium misszionárius tanítványa, a részleg támogatja ennek a tudatnak és felelősségnek a növelését, hogy mindenki hatékonyan közreműködjön a missziós munkában a mindennapi életvitel, az imádság, a tanúságtétel és a cselekedetek révén.

2. §. Az evangelizáció különösen az isteni irgalmasság hirdetése révén történik, annak többféle módján és kifejeződésével. Ehhez sajátos módon járul hozzá az Irgalmasság Misszionáriusainak sajátos tevékenysége, ezért a részleg előmozdítja és támogatja képzésüket, irányelveket kínál pasztorális tevékenységükhöz.

60. cikk

1. §. Az evangelizáció terén a részleg megerősíti és előmozdítja a vallásszabadságot világszerte minden társadalmi és politikai kö-

zegben, valós helyzetben. E tekintetben közreműködik az Államtitkársággal is.

2. §. Együttműködésben a Vallásközi Párbeszéd Dikasztériumával, valamint a Kulturális és Oktatási Dikasztériummal, sajátos hatáskörük szerint ösztönzi és támogatja a találkozás és a párbeszéd lehetőségét, mint az evangelizáció egyik útját, a más vallásúakkal és azokkal, akik nem tartoznak egyik valláshoz sem.

Elsődleges Evangelizáció és új Részegyházak Részlege

61. cikk

A részleg az elsődleges evangelizációval érintett területeken támogatja az Evangélium hirdetését és a hitélet elmélyítését, és intézi mindazt, ami mind az egyházi körzetek létrehozásával vagy módosításával, mind azok betöltésével kapcsolatos, továbbá ellátja a többi feladatot, amit a Püspöki Dikasztérium saját hatáskörén belül ellát.

62. cikk

A részleg a jogos autonómia elve szerint támogatja az új részegyházakat az elsődleges evangelizáció munkájában és a növekedésben, együttműködve a részegyházakkal, a püspöki konferenciákkal, a megszentelt élet intézményeivel, az apostoli élet társaságaival, a társulásokkal, az egyházi mozgalmakkal, az új közösségekkel és az egyházi segítségnyújtó szervezetekkel.

63. cikk

A részleg együttműködik a püspökökkel, a püspöki konferenciákkal, a megszentelt élet intézményeivel és az apostoli élet társaságaival missziós hivatások támasztása érdekében a klerikusok, a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságai tagjainak és a világiak körében. Továbbá a világi papság és hitoktatók képzése terén azokon a területeken, amelyek a dikasztérium illetékességébe tartoznak, más dikasztériumok hatáskörének tiszte-

letben tartásával olyan területeken, mint a papok intézményes képzése, a felsőoktatási intézmények, a nevelés és a kultúra.

64. cikk

1. §. A részleg előmozdítja a tapasztalatcserét az új részegyházakon belül, valamint ezek és a régebben létesített egyházak között.

2. §. Figyelemmel kíséri az új részegyházak integrációját, szolidaritásra és testvéri támogatásra ösztönzi a többieket.

3. §. Kezdő és továbbképzési tanfolyamokat szervez és rendel el a hatáskörébe tartozó területek püspökei, illetve az azokkal egyenlő elbírálás alá eső előjárók számára.

65. cikk

A missziós együttműködés fokozása érdekében a részleg:

1. intézi az új részegyházaknak a gazdasági önállóság felé vezetését, hozzájárulva a feltételek megteremtéséhez;

2. segít létrehozni az új részegyházak támogatásához szükséges alapokat, illetve felkészíteni a hozzáértő személyzetet a forrásgyűjtésre és a többi részegyházzal való együttműködésre;

3. elősegíti az új részegyházakban és csoportosulásaikban a forrásfelhasználást és a befektetések minőségét ellenőrző igazgatási és ellenőrző szervek létrehozását;

4. támogatja az új részegyházakat a személyzeti ügyek kezelésében.

66. cikk

A részleg intézi mindazt, ami a gondjaira bízott részegyházak ötéves jelentéseivel és „ad limina Apostolorum” látogatásaival kapcsolatban elő van írva.

67. cikk

1. §. Az Elsődleges Evangelizáció és Új Részegyházak Részlegéhez tartoznak a minden megkeresztelt személy missziós felelőségének előmozdítását és az új részegyházak támogatását szolgáló eszköznek számító Pápai Missziós Művek: a Hitterjesztés Pápai

Műve, Szent Péter Apostol Pápai Műve, a Missziós Gyermekség Pápai Műve és a Pápai Misszionárius Unió.

2. §. A missziós együttműködésre szánt gazdasági támogatások kezelésével és méltányos elosztásával a részlegnek a Pápai Missziós Művek elnöki tisztét betöltő segédtitkára van megbízva.

68. cikk

A missziókra szánt vagyont egy külön hivatal kezeli a részleg segédtitkára irányításával, a Gazdasági Titkárság felé történő megfelelő elszámolási kötelezettség fenntartásával.

Hittani Dikasztérium

69. cikk

A Hittani Dikasztérium feladata, hogy segítse a római pápát és a püspököket az Evangélium hirdetésében világszerte, előmozdítsa és védelmezze a hitre és erkölcsre vonatkozó katolikus tanítás sértetlenségét, a hitletéteményből merítve, s az újonnan felmerülő kérdésekkel szembesülve törekedjen annak mind mélyebb megértésére.

70. cikk

A dikasztérium két részlegből áll: a Doktrinális és a Fegyelmi Részlegből, mindegyiket egy-egy titkár koordinálja, akik a prefektust a saját hatáskörükbe tartozó meghatározott területeken segítik.

71. cikk

A Doktrinális Részleg szorgalmazza és támogatja a hit és az erkölcs megértésére, valamint a teológiának a különböző kultúrákban megvalósuló fejlődésére irányuló tanulmányokat és gondolkodást a helyes tanítás és az idők kihívásainak tükrében, hogy a hit fényében megválaszolja a tudomány haladásával és a civilizációk fejlődésével felmerülő kérdéseket és érveket.

72. cikk

1. §. Azon intézkedések meghozatalát illetően, amelyek a hit és az erkölcs védelmét, illetve a bármiféleképpen terjesztett tévedésekkel szemben sértetlenségük megőrzését célozzák, a Doktrinális Részleg szoros kapcsolatban cselekszik a megyéspüspökökkel/eparchiális püspökökkel – mind egyénileg, mind a püspöki konferenciákban vagy részleges zsinatokon, illetve a keleti hierarchikus szervezetekben – akik küldetésük gyakorlása során a hit hiteles mesterei és tanítói, melynél fogva kötelesek megőrizni és előmozdítani ugyanazon hit integritását.

2. §. Ezen együttműködés különösen érvényes a teológiai tudományok oktatására vonatkozó engedélyeket illetően, melyekkel kapcsolatban a részleg véleményt nyilvánít, a Kulturális és Oktatási Dikasztérium hatáskörének tiszteletben tartásával.

73. cikk

A hit igazságának és az erkölcsök feddhetetlenségének megővése érdekében a Doktrinális Részleg:

1. megvizsgálja a helyes hittel és erkölcsökkel ellentétesnek vagy ártalmasnak tűnő írásokat és véleményeket; párbeszédet keres szerzőikkel, és bemutatja a saját szabályai szerinti célszerű intézkedéseket;

2. intézkedik, hogy ne maradjon el a keresztény nép körében terjedő tévedések és veszélyes tanok megfelelő cáfolata.

74. cikk

A Doktrinális Részleg feladata a Házassági Osztály révén mind jogi szempontból, mind tényállásilag kivizsgálni mindazt, ami a „privilegium fidei”-re vonatkozik.

75. cikk

A Római Kúria más dikasztériumai, szervezetei és hivatalai által kiadandó dokumentumokat a hitre és az erkölcsökre vonatkozó tanítás tekintetében előbb véleményezésre a Doktrinális Részleg

elé kell terjeszteni, amely egy szembesítési és egyeztetési eljárás révén elősegíti a megfelelő döntések meghozatalát.

76. cikk

1. §. A Fegyelmi Részleg a Fegyelmi Osztály révén foglalkozik a dikasztériumnak fenntartott büntetendő cselekményekkel. Azok tárgyalására az ugyanott létrehozott Legfelsőbb Apostoli Törvényszék illetékes, amely kinyilvánítja, vagy kiszabja az általános, avagy saját jog szabályai szerinti kánoni szankciókat, az Apostoli Penitenciária hatáskörének tiszteletben tartásával.

2. §. Az 1. §-ban említett büntetendő cselekményekben a római pápa megbízásából ez a részleg ítélik a bíboros atyák, a pátriárkák, az Apostoli Szentszék legátusai, a püspökök, valamint más természetes személyek felett a kánoni szabályoknak megfelelően.

3. §. A részleg előmozdítja a megfelelő képzési kezdeményezéseket, amelyeket a dikasztérium felkínál az ordináriusoknak és a jogalkalmazóknak, hogy elősegítse az illetékességi területükre vonatkozó kánoni szabályok helyes megértését és alkalmazását.

77. cikk

A dikasztérium mellé van rendelve a Pápai Biblikus Bizottság és a Nemzetközi Teológiai Bizottság, s mindkettejüket a prefektus vezeti. Mindegyik a saját jóváhagyott szabályai szerint működik.

78. cikk

1. §. A dikasztérium mellé van rendelve a Kiskorúak Védelmének Pápai Bizottsága, amelynek feladata a római pápának tanácsokkal és javaslatokkal szolgálni, valamint a legmegfelelőbb kezdeményezéseket javasolni a kiskorúak és a sérülékeny személyek védelme érdekében.

2. §. A Pápai Bizottság irányelvek segítségével támogatja a megyéspüspököket/eparchiális püspököket, a püspöki konferenciákat és a keleti hierarchikus szervezeteket, a megszentelt élet intézményei és az apostoli élet társaságai előjáróit, illetve utóbbiak konferenciáit a megfelelő stratégiák és eljárások kidolgozásában,

hogy megvédjék a kiskorúakat és a sérülékeny személyeket a szexuális zaklatástól. Továbbá, hogy – a kánoni szabályok szerint és a polgári jog követelményeinek figyelembevételével – megfelelő választ adjanak az ilyen viselkedésre a klérus, illetve a megszentelt élet intézményei és az apostoli élet társaságai tagjai részéről.

3. §. A Pápai Bizottság tagjait a római pápa öt évre nevezi ki a különböző nemzetiségű, tudással, bizonyított képességekkel és lelkipásztori tapasztalattal bíró klerikusok, a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságai tagjainak, valamint a világiak sorából.

4. §. A Pápai Bizottságot az ügyvezető elnök és a titkár vezeti, mindkettőt a római pápa nevezi ki öt évre.

5. §. A Pápai Bizottságnak saját tisztviselői vannak, és saját jóváhagyott szabályai szerint működik.

Szeretetszolgálati Dikasztérium

79. cikk

A Szeretetszolgálati Dikasztérium, más néven Apostoli Alamizsnahivatal az irgalmasság sajátos megnyilvánulása, és a szegények, a sérülékenyek és a kirekesztettek iránti elkötelezettségtől vezéreltetve a világ bármely részén segíti és segítézi őket a római pápa nevében, aki különös nyomorúság vagy egyéb szükség esetén személyesen rendelkezik a segélyek odaítéléséről.

80. cikk

A dikasztérium a prefektus, azaz Őszentsége Alamizsnása irányítása alatt, a téma szerint illetékes más dikasztériumokkal egyeztetve tevékenysége révén kézzelfoghatóvá teszi a római pápa, mint az egyetemes Egyház pásztorának gondoskodását és közelségét azok iránt, akik nyomorúságban, kirekesztettségben vagy szegénységben élnek, valamint súlyos csapások esetén.

81. cikk

1. §. A dikasztérium illetékes az önkéntes adományok elfogadására illetve gyűjtésére és szorgalmazására a római pápa által a rászorulóok javára gyakorolt jótékonyági célok érdekében.

2. §. Őszentsége Alamizsnása felhatalmazással bír apostoli áldást osztani, pergamenpapírra írt, s megfelelően hitelesített oklevelek útján.

Keleti Egyházak Dikasztériuma

82. cikk

1. §. A dikasztérium a sajátjogú keleti katolikus egyházakat érintő ügyekkel foglalkozik, a személyek és dolgok tekintetében.

2. §. Mivel ezen egyházak némelyike – különösen az ősi pátriárkai egyházak – ősi hagyományokkal bír, a dikasztérium időről időre felülvizsgálja, szükség szerint konzultálva az érintett dikasztériumokkal, hogy a belső kormányzatot érintő kérdések közül melyek bízhatók rá azok saját legfelsőbb hatóságaira, eltérve a Keleti Egyházak Kánonjainak Kódexétől.

83. cikk

1. §. A dikasztériumnak hivatalból tagjai a pátriárkák, a sajátjogú keleti egyházak nagyérsekei, valamint és a Keresztény Egysegítőrekvés Dikasztériumának prefektusa.

2. §. A konzultorok és tisztségviselők lehetőség szerint egyrészt a különböző sajátjogú egyházak keleti rítusú hívei közül, másrészt a latin rítusú hívek közül legyenek kiválasztva.

84. cikk

1. §. A dikasztérium illetékes a keleti egyházak minden olyan ügyében, amelyet az Apostoli Szentszék elé kell terjeszteni az alábbiak tekintetében: az egyházak szerkezete és szervezete; a tanítói, megszentelő és kormányzati funkció gyakorlása; az em-

berek és azok állapota, jogaik és kötelességeik. Ugyancsak foglalkozik mindazzal, ami az ötéves jelentésekkel és az „ad limina Apostolorum” látogatásokkal kapcsolatban elő van írva.

2. §. Az 1. §-ban foglaltak mellett mindenkor érintetlenül marad a Hittani, a Szenttéavatási Ügyek és a Törvényszövegek Dikasztériuma, az Apostoli Penitenciária, az Apostoli Szignatúra Legfelsőbb Bírósága, valamint a Rota Romana Bírósága sajátos és kizárólagos hatásköre.

3. §. Azokban az ügyekben, amelyek a latin egyház híveit is érintik, a dikasztériumnak, ha az ügy fontossága ezt megkívánja, a továbblépés előtt konzultálnia kell az ugyanazon ügy tekintetében a latin egyház hívei vonatkozásában illetékes dikasztériummal.

85. cikk

A dikasztérium figyelemmel követi a keleti hívek azon közösségeit, melyek a latin egyház területi körzetein belül találhatóak. Lelki szükségleteikről vizitátorok révén gondoskodik, illetve lehetőség szerint saját hierarchia révén, ahol a hívek száma és a körülmények azt megkívánják, továbbá a részegyházak alapítása tekintetében az érintett terület szerint illetékes dikasztériummal történő egyeztetés után.

86. cikk

Azokon a vidékeken, ahol ősidók óta a keleti szertartások uralkodók, az apostolkodás és a missziós tevékenység kizárólag ettől a dikasztériumtól függ, még akkor is, ha azt a latin egyház misszionáriusai végzik.

87. cikk

Azokban a kérdésekben, melyek a nem katolikus keleti egyházakkal való kapcsolatokat érinthetik a dikasztérium a Keresztény Egységtörekvés Dikasztériumával egyetértésben jár el, illetve a Vallásközi Párbeszéd Dikasztériumával és a Kulturális és Nevelési Dikasztériummal az azokat érintő témákban.

88. cikk

Az Istentiszteleti és Szentségi Fegyelmi Dikasztérium a II. Vatikáni Zsinat által elkezdett megújulásnak megfelelően előmozdítja a szent liturgiát. Hatáskörébe tartozik mindaz, ami jogszabály szerint az Apostoli Szentszéket illeti a szent liturgia szabályozása és előmozdítása, valamint annak felügyelete tekintetében, hogy az Egyház törvényeit és a liturgikus szabályokat mindenütt hűségesen betartsák.

89. cikk

1. §. A dikasztérium feladata gondoskodni a liturgikus könyvek *editio typica*-jának szerkesztéséről vagy felülvizsgálatáról és aktualizálásáról.

2. §. A dikasztérium megerősíti a liturgikus könyveknek a beszélt nyelvekre történő fordításait, és *recognitio*-ját adja azoknak a helyi kultúrákhoz való célszerű adaptációjára, amelyet a püspöki konferenciák jogszerűen jóváhagytak. Ugyancsak *recognitio*-t ad a részegyházak, a megszentelt élet intézményei és az apostoli élet társaságai külön kalendáriumai, saját miseszövegei és zsolozmája számára, amelyeket az illetékes hatóság jóváhagyott.

3. §. A dikasztérium támogatja a megyéspüspököket és a püspöki konferenciákat a liturgikus pasztoráció tevékenységének hatékony és megfelelő eszközökkel történő előmozdításában, különös tekintettel az Eucharisztia és más szentségek és liturgikus cselekmények ünneplésére vonatkozóan, annak érdekében, hogy a hívek mind aktívabban vegyenek részt azokon. A püspöki konferenciákkal együtt ösztönzi a gondolkodást a liturgia lehetséges inkulturált változatairól, és kíséri azok megfelelő keretekbe helyezését.

90. cikk

1. §. A dikasztérium gondoskodik a szentségek szabályozásáról és azok érvényes és megengedett ünneplésének jogi vonatkozá-

sairól, valamint a szentelményekéről, a Hittani Dikasztérium hatáskörének tiszteletben tartásával.

2. §. Megvizsgálja és helyt ad az olyan engedély- és felmentési kérelmeknek, amelyek ebben az ügyben meghaladják a megyéspüspökök hatáskörét.

91. cikk

A dikasztérium előmozdítja és irányítja a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok időszakos megtartását, és felkínálja közreműködését a Nemzeti Eucharisztikus Kongresszusok megtartásához.

92. cikk

A dikasztérium foglalkozik a liturgikus életet érintő területekkel:

1. a liturgikus képzés elősegítése különböző szinteken, akár több régiót átfogó konferenciák révén;

2. a liturgikus apostolkodás, a zene, az ének és a szakrális művészet előmozdítására létrehozott bizottságok vagy intézetek támogatása;

3. e célokat követő nemzetközi jellegű egyesületek létrehozása avagy alapszabályuk jóváhagyása.

93. cikk

A dikasztérium foglalkozik a szent liturgia szabályozásával és feyelmével, ami a II. Vatikáni Zsinat reformját megelőző liturgikus könyveknek a megállapított szabályok szerint engedélyezett használatát illeti.

94. cikk

A dikasztérium feladata a szent ereklyék kultuszának védelme, a védőszentek megerősítése és a kisbazilika cím adományozása.

95. cikk

A dikasztérium együttműködik a megyéspüspökökkel annak érdekében, hogy a keresztény népi jámborság istentiszteleti meg-

nyilvánulásait az Egyház jogszabályainak megfelelően és a szent liturgiával összhangban erősítsék, figyelmeztetve annak elveire, és iránymutatást nyújtva azok gyümölcsöző megvalósításához a részegyházakban.

96. cikk

A dikasztérium segíti a püspököket abban, hogy a rájuk bízott Egyház liturgikus élete egészének irányítói, előmozdítói és őrzői legyenek, iránymutatásokkal és javaslatokkal élve a helyes liturgikus képzés előmozdítására, az esetleges visszaélések megelőzésére és kiküszöbölésére nézve.

97. cikk

Feladatainak legjobb ellátása érdekében a dikasztérium saját tagjain és konzultorain túl együttműködik és rendszeres párbeszédet folytat a különböző püspöki konferenciák liturgikus bizottságaival, illetve és a liturgikus könyveknek több nemzet közös nyelvére történő fordítására létrehozott nemzetközi bizottságokkal, felhasználva továbbá az egyházi felsőoktatási intézmények liturgikus ügyekben nyújtott hozzájárulását is.

Szenttéavatási Ügyek Dikasztériuma

98. cikk

A Szenttéavatási Ügyek Dikasztériuma az előírt eljárásrendnek megfelelően foglalkozik mindazzal, ami a boldoggá és szenttéavatási ügyekre vonatkozik.

99. cikk

1. §. A dikasztérium külön jogszabályokat ad, továbbá tanácsokkal és iránymutatással segíti a megyéspüspököket/eparchiális püspököket, akik az ügy elindításáért felelősek.

2. §. Megvizsgálja a már elindított ügyek aktáit, ellenőrízve, hogy az eljárás a jogszabályoknak megfelelően zajlott-e, illetve vé-

leményt nyilvánítva maguknak az ügyeknek érdemét illetően, hogy azokat a római pápa elé terjessze.

100. cikk

A dikasztérium felügyeli a szenttéavatási ügyek pénzalapjának kezelésére vonatkozó szabályok alkalmazását.

101. cikk

A dikasztérium meghatározza a szent ereklyék hitelességének ellenőrzése és tanúsítása, valamint az őrzésük biztosítása tekintetében követendő kánoni eljárásrendet.

102. cikk

A dikasztérium feladata érdemben megítélni a valamely szentnek tulajdonítandó egyházdoktor cím megadását, a Hittani Dikasztériumnak az illető tanítása kiemelkedő voltára vonatkozó véleménye beszerzését követően.

Püspöki Dikasztérium

103. cikk

A Püspöki Dikasztérium felelős mindazért, ami a latin egyházban a részegyházak létesítésével és betöltésével, valamint a püspöki hivatal gyakorlásával kapcsolatos, az Evangelizációs Dikasztérium hatáskörének tiszteletben tartásával.

104. cikk

A dikasztérium feladata – a szükséges információk összegyűjtése után, a püspökökkel és a püspöki konferenciákkal együttműködésben – mindazzal foglalkozni, ami a részegyházak és csoportosulásaik megalapítását, szétválasztását, egyesítését, megszüntetését és egyéb változtatásait érinti. Továbbá ami a katonai ordinariátusok felállítását, valamint a személyi ordinariátusok felállítását illeti azon anglikán hívők számára, akik egy adott püspöki

konferencia területi határain belül teljes közösségre lépnek a katolikus Egyházzal, miután meghallgatták a Hittani Dikasztériumot és konzultáltak magával a konferenciával.

105. cikk

1. §. A dikasztérium gondoskodik mindarról, ami a megyés- és címzetes püspökök, az apostoli kormányzók kinevezésére és általában a részegyházak betöltésére vonatkozik. Mindezt a részegyházak, a püspöki konferenciák és a pápai képviseltek javaslatainak figyelembevételével, valamint az érintett püspöki konferencia elnökségének tagjaival és a metropolitával folytatott konzultációt követően. Ebbe a folyamatba megfelelő módon bevonja Isten népének az érintett egyházmegyékben élő tagjait is.

2. §. A dikasztérium a püspöki konferenciákkal és azok regionális és kontinentális tömörüléseivel egyetértésben szempontokat ad a jelöltek kiválasztásához. Ezen szempontoknak figyelembe kell venniük a különböző kulturális igényeket, és rendszeresen felül kell vizsgálni azokat.

3. §. Ugyancsak a dikasztérium foglalkozik a püspöki hivatalról történő lemondással, a kánoni rendelkezéseknek megfelelően.

106. cikk

Valahányszor a részegyházak és csoportosulásaik létesítéséről vagy módosításáról, valamint a részegyházak betöltéséről a kormányokkal kell tárgyalni, a dikasztérium csakis az Államtitkárság Államok és Nemzetközi Szervezetek Részlegével, illetve az érintett püspöki konferenciákkal folytatott konzultációt követően jár el.

107. cikk

1. §. A dikasztérium együttműködést nyújt a püspököknek a rájuk bízott pasztorális hivatal helyes és eredményes gyakorlása érdekében.

2. §. Azokban az esetekben, amikor a püspöki kormányzati funkció helyes gyakorlása rendkívüli beavatkozást igényel – amennyiben a metropolita vagy a püspöki konferencia nem tudja

megoldani a problémát – a dikasztérium feladata, szükség szerint más illetékes dikasztériumokkal egyetértésben testvéri vagy apostoli vizitációt elrendelni, és hasonlóképp eljárva értékelni annak eredményeit, majd pedig javaslatot tenni a római pápának a célszerűnek ítélt döntésekre.

108. cikk

A dikasztérium feladata előkészíteni mindazt, ami a rábízott részegyházak „ad limina Apostolorum” látogatásaira vonatkozik. Ennek érdekében megvizsgálja a megyéspüspökök által a 40. cikk értelmében megküldött jelentéseket; segíti a püspökök római tartózkodását, megfelelően megszervezve a római pápával való találkozást, a pápai bazilikákban teendő zárandoklatokat és az egyéb egyeztetéseket; végül pedig a látogatás befejeztével, írásban megküldi számukra a dikasztérium következtetéseit, felvetéseit és javaslatait az egyes részegyházakra és püspöki konferenciákra vonatkozóan.

109. cikk

1. §. A dikasztérium foglalkozik az új püspökök képzésével, az Evangelizációs Dikasztérium hatáskörének tiszteletben tartása mellett, felhasználva bizonyított bölcsességgel, körültekintéssel és tapasztalattal rendelkező püspökök, valamint az egyetemes Egyház különböző vidékeiről érkező szakértők segítségét.

2. §. A dikasztérium rendszeres időközönként lehetőséget kínál a püspökök számára továbbképzésre és más tanfolyamokra.

110. cikk

A dikasztérium a szolgálat szellemében, a püspöki konferenciákkal és azok regionális és kontinentális tömörüléseivel szorosan együttműködve végzi tevékenységét. Közreműködik a részleges zsinatok tartását, a püspöki konferenciák megalakítását és alapszabályuk *recognitio*-ját illetően. Befogadja a fent említett szervezetek jegyzőkönyveit és határozatait, megvizsgálja azokat, és – az érintett dikasztériumokkal folytatott konzultációt követően –

megadja a határozatok számára szükséges *recognitio*-t. Végül pedig ellátja mindazt, amit az egyháztartományokra és egyházi régiókra vonatkozó kánoni rendelkezések meghatároznak.

111. cikk

1. §. A dikasztérium mellé rendelt Pápai Latin-Amerika Bizottság feladata az érintett részegyházak életére és fejlődésére vonatkozó kérdések vizsgálata, kiegészítve a hatáskörüknél fogva érintett dikasztériumokat, illetve tanácsokkal és gazdasági eszközökkel ellátni azokat.

2. §. Feladata továbbá a latin-amerikai régiók érdekében működő nemzetközi és nemzeti egyházi intézmények, valamint a kuriális intézmények közötti kapcsolatok segítése.

112. cikk

1. §. A bizottság elnöke a Püspöki Dikasztérium prefektusa, akit egy vagy több titkár segít. Őket tanácsosként támogatják még a Római Kúriából, illetve a latin-amerikai egyházakból kiválasztott püspökök. A titkárt és a tanácsosokat a római pápa nevezi ki öt évre.

2. §. A bizottság tagjait a kuriális intézmények, a Latin-Amerikai Püspöki Tanács, a latin-amerikai régiók püspökei és az előző cikkben említett intézmények soraiból választják ki. A római pápa nevezi ki őket öt évre.

3. §. A bizottságnak saját tisztviselői vannak.

Klérusdikasztérium

113. cikk

1. §. A Klérusdikasztérium intézi mindazt, ami az egyházmegyes klérus papjait és diakónusait illeti, személyükkel, lelkipásztori szolgálatukkal és mindazzal kapcsolatban, ami annak gyümölcsöző gyakorlásához szükséges. Ezekben az ügyekben megfelelő segítséget nyújt a püspököknek.

2. §. A dikasztérium kinyilvánítja és megvalósítja az Apostoli Szentszék gondoskodását a szent rendek felvételére jelöltek képzésével kapcsolatban.

114. cikk

1. §. A dikasztérium támogatja a megyéspüspököket abban, hogy egyházaikban gondoskodjanak a felszentelt szolgálattevők hivatásgondozásáról, és hogy a törvény szerint létesített és irányított szemináriumokban a növendékek megfelelő emberi, lelki, szellemi és lelkipásztori képzésben részesüljenek.

2.§. Amennyiben törvényi rendelkezés folytán az a Szentszék hatáskörébe tartozik, a dikasztérium gondoskodik arról, hogy a szemináriumok közösségi élete és vezetése megfeleljen a papképzés követelményeinek, valamint arról, hogy az előjárók és a nevelők példamutatással és a helyes tanítással a lehető legnagyobb mértékben hozzájáruljanak a leendő felszentelt szolgálattevők személyiségének neveléséhez.

3. §. A dikasztérium feladata elősegíteni a leendő klerikusok képzését, olyan külön jogszabályok révén, mint a *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis* és a *Ratio fundamentalis institutionis diaconorum permanentium*, valamint a továbbképzéssel kapcsolatos egyéb dokumentumok.

4. §. A Dikasztérium feladata a püspöki konferenciák által kiadott *Ratio institutionis sacerdotalis nationalis* megerősítése, valamint az egyházmegyei szemináriumok létesítésének, illetve szabályzatuknak megerősítése.

5. §. A papképzés minőségének biztosítása és javítása érdekében a dikasztérium előmozdítja az egyházmegyei szemináriumok létesítését ott, ahol az egyházmegyei szemináriumok nem tudják biztosítani a megfelelő képzést a papjelöltek elégséges száma, a nevelők, tanárok és lelki vezetők kellő minősége, valamint az egyéb szükséges szervezetek rendelkezésre állása révén.

115. cikk

1.§. A dikasztérium segítséget nyújt a megyéspüspököknek és a püspöki konferenciáknak kormányzati feladatuk gyakorlásának mindazon területén, amely a klerikusok életét, fegyelmét, jogait és kötelezettségeit érinti, és közreműködik továbbképzésükben. Gondoskodik továbbá, hogy a megyéspüspökök vagy püspöki konferenciák a törvényeknek megfelelően gondoskodjanak a klerikusok ellátásáról és társadalombiztosításáról.

2. §. A 28. cikk 1. §-ában foglalt előírások tiszteletben tartásával hatáskörébe tartozik a klerikusok által – beleértve a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak tagjait – a szolgálatuk gyakorlása tekintetében előterjesztett esetleges vitás ügyek és hierarchikus felfolyamodások adminisztratív úton történő kivizsgálása.

3. §. Az illetékes dikasztériumok segítségével tanulmányozza a paphiányból fakadó problémákat, amely a világ különböző részein egyrészt megfosztja Isten népét az Eucharisziában való részvétel lehetőségétől, másrészt miatta magának az Egyháznak a szentségi struktúrája válik hiányossá. Bátorítja tehát a püspököket és a püspöki konferenciákat a papság megfelelőbb elosztására.

116. cikk

1. §. A dikasztérium hatásköre – a kánoni rendelkezésekkel összhangban, az illetékes dikasztériumokkal egyetértésben, amennyiben a körülmények azt megkívánják – mindazt intézni, ami az összes klerikus, benne a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak tagjai, valamint az állandó diakónusok klerikususi állapotát illeti.

2. §. A dikasztérium hatáskörébe tartoznak a diakonátusra és a papságra történő felszenteléssel vállalt kötelezettségek alóli felmentés ügyei, mind az egyházmegyes klerikusok, mind a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak tagjai vonatkozásában, a latin egyház és a keleti egyházak esetében.

117. cikk

A dikasztérium hatáskörébe tartozik mindaz, ami a személyi prelatúrákkal kapcsolatban a Szentszékre tartozik.

118. cikk

A dikasztérium intézi a Szentszék hatáskörébe tartozó ügyeket az alábbiak tekintetében:

1. az egyházmegyei gazdasági tanácsot, a papi szenátust, a tanácsosok testületét, a káptalant, az egyházmegyei pasztorális tanácsot, a plébániákat, a diplomákat érintő általános szabályozás;

2. a klerikusi társulások és a klerikusok hivatalos társulásai; ez utóbbiaknak megadhatja az inkardináció jogát, az illetékes dikasztériumok meghallgatását és a római pápa jóváhagyását követően.

3. az egyházi levéltárak;

4. általánosságban a kegyes rendelkezések, valamint a kegyes alapítványok megszüntetése.

119. cikk

Ami a Szentszéket illeti, a dikasztérium foglalkozik az egyházi javak szabályozását illető ügyekkel, különösen azok megfelelő kezelésével, és megadja a szükséges engedélyeket és felhatalmazásokat, tiszteletben tartva az Evangelizációs, a Keleti Egyházak, a Megszentelt Élet Intézményei és az Apostoli Élet Társaságai Dikasztériumok hatáskörét.

120. cikk

A dikasztérium mellett működik a Papi Hivatások Pápai Műve és a Papnevelés Dikasztériumközi Állandó Bizottsága, amiket hivatalból a prefektus elnököl.

*A Megszentelt Élet Intézményeinek
és az Apostoli Élet Társaságainak Dikasztériuma*

121. cikk

A dikasztérium hatáskörébe tartozik az evangéliumi tanácsoknak a megszentelt élet jóváhagyott formái szerint megélt gyakorlata előmozdítása, ösztönzése és szabályozása, valamint mindaz, ami az apostoli élet társaságainak életét és tevékenységét illeti az egész latin egyházban.

122. cikk

1. §. A dikasztériumra tartozik a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak jóváhagyása, létesítése, valamint az egyházmegyei jogú megszentelt élet intézménye vagy apostoli élet társasága püspök általi létesítéséhez szükséges engedély megadása.

2. §. Ugyancsak a dikasztériumnak van fenntartva ezen megszentelt élet intézményeinek vagy apostoli élet társaságainak összevonása, egyesítése, és megszüntetése.

3. §. A dikasztérium feladata a megszentelt életnek a már jogilag elismertekhez képest új formáinak jóváhagyása és szabályozása.

4. §. A dikasztérium feladata a megszentelt élet intézményei és az apostoli élet társaságai egyesüléseinek, konföderációinak és szövetségeinek létesítése, illetve megszüntetése.

123. cikk

A dikasztérium arra törekszik, hogy a megszentelt élet intézményei és az apostoli élet társaságai Krisztus követésében haladjanak, amint azt az Evangélium tanácsolja, az alapító szelleméből és az egészséges hagyományokból született saját karizmájuknak megfelelően, hűségesen kövessék saját céljaikat, és hathatósan hozzájáruljanak az Egyház építéséhez és küldetéséhez a világban.

124. cikk

1. §. A dikasztérium a kánoni szabályoknak megfelelően intézi az Apostoli Szentszék hatáskörébe tartozó, a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak életével és tevékenységével kapcsolatos ügyeket, különös tekintettel az alábbiakra:

1. a szabályzatok és azok módosításainak jóváhagyása;
2. a tagok rendes kormányzata és fegyelme;
3. a tagok felvétele és képzése, akár külön normák és irányelvek révén;
4. a világi javak és azok kezelése;
5. az apostolkodás;
6. a rendkívüli kormányzati intézkedések.

2. §. A dikasztérium hatáskörébe tartoznak továbbá a törvény szerint az alábbiak:

1. egy tag áthelyezése a megszentelt élet egy másik jóváhagyott formájába;
2. a távollét és az exklauztráció meghosszabbítása a nagyobb elöljárók által engedélyezett időn túlmenően;
3. az örökfogadalmas tagoknak a megszentelt élet intézményeiből vagy pápai jogú apostoli élet társaságaiból való távozásának engedélyezése;
4. a kirótt exklauztráció;
5. a tagok elbocsátásáról szóló határozat elleni felfolyamodások kivizsgálása.

125. cikk

A dikasztérium feladata a nagyobb elöljárók nemzetközi konferenciáinak létesítése, szabályzatuk jóváhagyása, valamint gondoskodni arról, hogy tevékenységük megfelelően sajátos céljaiknak.

126. cikk

1. §. A remete életforma és a szűzek rendje a megszentelt élet formáiként a dikasztérium alá tartoznak.

2. §. A dikasztérium hatáskörébe tartozik a szűzek rendje nemzetközi szintű társulásainak létesítése.

127. cikk

A dikasztérium hatásköre kiterjed a harmadrendekre és a hívek azon társulásaira is, amelyeket azzal a céllal hoztak létre, hogy megszentelt élet intézményévé vagy apostoli élet társaságává váljanak.

Világiak, Családok és Életvédelem Dikasztériuma

128. cikk

1. §. A Világiak, Családok és Életvédelem Dikasztériuma hatáskörébe tartozik a világi hívek apostolkodásának hasznosítása, a fiatalok lelkipásztori gondozása, a család és annak Isten terve szerinti küldetése, az idősek, valamint az élet előmozdítása és védelme.

2. §. Hatáskörének gyakorlása során a dikasztérium kapcsolatot tart fenn a részegyházakkal, a püspöki konferenciákkal, azok regionális és kontinentális tömörüléseivel, a keleti hierarchikus szervezetekkel és más egyházi szervekkel, elősegítve a köztük lévő kapcsolatokat és felajánlva együttműködését a témába vágó értékek és kezdeményezések előmozdításához.

129. cikk

A dikasztérium a világi hívők hivatását és küldetését irányítja és bátorítja az Egyházban és a világban együttműködik a különböző világi jellegű egyházi közegekkel annak érdekében, hogy a világi hívők becsatornázzák az Egyház pasztorális tevékenységébe és kormányzásába mind a társadalmi közegben szerzett hittapasztalatukat, mind pedig világi szakértelmüket.

130. cikk

A dikasztérium kifejezi az Egyház különleges törődését a fiatalok iránt, előmozdítva aktív fellépésüket a világ kihívásai közepe felé. Támogatja a római pápa kezdeményezéseit az ifjúságpasztoráció terén, kiszolgálja továbbá a püspöki konferenciákat és a keleti

hierarchikus szervezeteket, a nemzetközi ifjúsági egyesületeket és mozgalmakat, elősegítve együttműködésüket, illetve nemzetközi szintű találkozók szervezése révén.

131. cikk

A dikasztérium arra törekszik, hogy elmélyítse a gondolkozást a férfiak és nők közötti kapcsolatról a maguk sajátosságában, kölcsönösségében, komplementaritásában és egyenlő méltóságában. Hozzájárul a nők és férfiak egyházi és társadalmi identitásáról és küldetéséről szóló egyházi gondolkozáshoz azáltal, hogy előmozdítja részvételüket, hasznosítja a nők és férfiak sajátosságait, továbbá a nők egyházon belüli vezető szerepére vonatkozó modellek kidolgozása révén.

132. cikk

A dikasztérium tanulmányozza a világiak és a felszentelt szolgálattevők közötti együttműködés kérdéskörét, mely a keresetségből, valamint a karizmák és szolgálatok sokféleségéből fakad, annak érdekében, hogy mindkét oldalon tudatosítsa az Egyház életében és küldetésében való társfelelősséget.

133. cikk

A dikasztérium feladata, hogy a többi érintett dikasztériummal egyetértésben értékelje és jóváhagyja a püspöki konferenciák javaslatait a világiakra bízandó új szolgálatok és egyházi hivatalok létesítésére vonatkozóan, a részegyházak szükségleteinek megfelelően.

134. cikk

A dikasztérium hatáskörén belül kíséri a hívek egyesületeinek és egyházi mozgalmainak életét és fejlődését; a kánoni rendelkezésekkel összhangban elismeri vagy létrehozza a nemzetközi jellegűeket, és jóváhagyja szabályzatukat, az Államtitkárság hatáskörének tiszteletben tartásával; intézi továbbá a világiak egyesüle-

ti életét és apostolkodását érintő esetleges hierarchikus felfolyamodásokat.

135. cikk

A dikasztérium az Egyházi Tanítóhivatal tanítása alapján elősegíti a házasság- és családpsztorációt. Azon dolgozik, hogy biztosítsa a házastársak és a családok jogainak és kötelességeinek elismerését az Egyházban, a társadalomban, a gazdaságban és a politikában. Nemzetközi találkozókat és rendezvényeket kezdeményez.

136. cikk

Az Evangelizációs, valamint a Kulturális és Nevelési Dikasztériummal összehangoltan támogatja a hitnek a családon belüli átadására vonatkozó modellek kidolgozását és terjesztését, és bátorítja a szülőket a mindennapos konkrét hitéletben. Előmozdítja továbbá az inkluzív modelleket a pasztorációban és iskolai nevelésben.

137. cikk

1. §. A dikasztérium a püspöki konferenciák és a keleti hierarchikus szervezetek közreműködésével vizsgálja a párkapcsolati és a családi együttélés antropológiai, szociokulturális és gazdasági körülményeinek sokféleségét.

2. §. A dikasztérium szakértők közreműködésével tanulmányozza és vizsgálja a házasságot és a családot érintő válsághelyzetek főbb okait, különös figyelmet fordítva a házasság felbomlásában érintett személyek tapasztalataira, különös tekintettel a gyermekekre, hogy jobban tudatosítsa a család értékének és a szülőknek a társadalomban és az Egyházban betöltött szerepét.

3. §. A dikasztérium feladata, hogy a püspöki konferenciákkal és a keleti hierarchikus szervezetekkel együttműködve összegyűjtse és javaslatot tegyen a lelkipásztori gondozás, a lelkiismeret nevelése és az integráció modelljeire a polgárilag újrarázaso-

dott elváltak számára, valamint azok számára, akik – bizonyos kulturák esetében – többnejűségben élnek.

138. cikk

1. §. A dikasztérium támogatja a felelősségteljes gyermeknevelés és az emberi életnek a fogantatástól annak természetes végéig tartó védelme érdekében tett kezdeményezéseket, figyelembe véve a személyi szükségleteit a fejlődés különböző szakaszaiban.

2. §. A dikasztérium támogatja és bátorítja azokat a szervezeteket és egyesületeket, amelyek segítik a családot és az egyéneket abban, hogy felelősségteljesen fogadják és övják az élet ajándékát, különösen a nehéz terhességek esetében, és hogy elejét vegyék az abortuszhoz folyamodásnak. Támogatja továbbá a részegyházak, a püspöki konferenciák és a keleti hierarchikus szervezetek programjait és kezdeményezéseit, amelyek célja az abortuszban érintettek megsegítése.

139. cikk

1. §. A dikasztérium az Egyházi Tanítóhivatal alapján, a különböző teológiai tudományágakkal és más releváns tudományokkal párbeszédet folytatva tanulmányozza a biomedicinával, illetve az emberi élettel kapcsolatos főbb jogi problémákat. Megvizsgálja az emberi élet és az emberi nem valósága vonatkozásában továbbfejlődő elméleteket. Ezen kérdések tanulmányozása során a dikasztérium a Hittani Dikasztériummal egyetértésben jár el.

2. §. Hasonlóképpen reflektál a társadalmi életben bekövetkező változásokra, hogy elősegítse az emberi személy teljes és harmonikus fejlődését, hasznosítva a haladást és felfigyelve a kulturális és társadalmi szinten azt akadályozó elhajlásokra.

140. cikk

A dikasztérium figyelemmel kíséri azoknak az országos és nemzetközi katolikus intézményeknek, egyesületeknek, mozgalmaknak és szervezeteknek a tevékenységét, amelyek célja a család javának szolgálata.

141. cikk

1. §. A dikasztérium együttműködik a Pápai Életvédelmi Akadémiával az emberi élet védelmét és előmozdítását érintő kérdésekben, és felhasználja annak szakértelmét.

2. §. A dikasztérium együttműködik a „Pápai II. János Pál Házasság- és Családtudományi Teológiai Intézettel”, mind annak központi részlegével, mind a többi részleggel és a társult/kapcsolódó központokkal, a házassággal, a családdal és az élettel kapcsolatos tanulmányok közös irányának előmozdítása érdekében.

Keresztény Egységtörekvés Dikasztériuma

142. cikk

A Keresztény Egységtörekvés Dikasztériumának feladata, hogy alkalmas kezdeményezésekkel és tevékenységekkel fáradozzon az ökumenikus ügyön, mind a Katolikus Egyházon belül, mind a más egyházakkal és egyházi közösségekkel való kapcsolatokban, a keresztények közötti egység helyreállítása érdekében.

143. cikk

1. §. A dikasztérium feladata a II. Vatikáni Zsinat és a zsinat utáni tanítóhivatal ökumenizmusra vonatkozó tanításának megvalósítása.

2. §. Felelős az ökumenikus elvek és az ökumenikus tevékenység irányítása, koordinálása és fejlesztése végett kiadott irányelvek helyes értelmezéséért és hűségese alkalmazásáért.

3. §. Ösztönzi a keresztények egységének előmozdítását célzó nemzeti és nemzetközi katolikus találkozókat és rendezvényeket.

4. §. Koordinálja a többi kuriális intézmény, a hivatalok és a Szentszékhez kapcsolódó intézmények ökumenikus kezdeményezéseit más egyházakkal és egyházi közösségekkel.

144. cikk

1. §. A római pápával történt előzetes egyeztetés nyomán a dikasztérium ápolja a kapcsolatokat a többi egyházzal és egyházi kö-

zösséggel. Elősegíti a teológiai párbeszédet és a velük való egységet segítő megbeszéléseket, szakértők közreműködését igénybe véve.

2. §. A dikasztérium feladata a teológiai párbeszéd folyamatok katolikus tagjainak, megfigyelőinek és küldötteinek kijelölése a különböző ökumenikus találkozókra. Amikor csak szükségesnek tűnik, megfigyelőket vagy „testvéri küldötteket” hív meg más egyházakból és egyházi közösségekből a Katolikus Egyház legjelentősebb találkozóira és eseményeire.

3. §. A dikasztérium előmozdítja az ökumenikus kezdeményezéseket lelki, pasztorális és kulturális szinten is.

145. cikk

1. §. Minthogy a dikasztériumnak jellegénél fogva gyakran kell a hitet érintő kérdésekkel foglalkoznia, a Hittani Dikasztériummal egyetértésben szükséges eljárnia, különösen nyilvános dokumentumok vagy nyilatkozatok kiadása esetén.

2. §. A keleti katolikus egyházak és az ortodox vagy keleti ortodox egyházak közötti kapcsolatokat érintő ügyekben együttműködik a Keleti Egyházak Dikasztériumával és az Államtitkársággal.

146. cikk

A katolikusok és a zsidók közötti kapcsolatok előmozdítása érdekében a dikasztériumhoz rendelve, a prefektus vezetésével működik a Zsidó Vallási Kapcsolatok Bizottsága.

Vallásközi Párbeszéd Dikasztériuma

147. cikk

A Vallásközi Párbeszéd Dikasztériuma ápolja és szabályozza a kapcsolatokat azon vallások tagjaival és csoportjaival, amelyek nem tartoznak a keresztény elnevezés alá, kivéve a zsidóságot, amely a Keresztény Egységtörekvés Dikasztériumának hatáskörébe tartozik.

148. cikk

A dikasztérium arra törekszik, hogy a más vallások követőivel folytatott párbeszéd megfelelő módon, az odafigyelés, a megbecsülés és a tisztelet jegyében folyjon. Elősegíti velük a kapcsolat-tartás különböző módozatait, hogy mindenki közreműködésével előmozdítsák a békét, a szabadságot, a társadalmi igazságosságot, a teremtés védelmét és megőrzését, valamint a lelki és erkölcsi értékeket.

149. cikk

1. §. Annak tudatában, hogy a vallásközi párbeszéd a cselekvés, a teológiai eszmecsere és a lelki tapasztalat révén valósul meg, a dikasztérium minden ember között előmozdítja a valódi istenkeresést. Tanulmányok és megfelelő konferenciák kezdeményezése révén fejleszti a kölcsönös tájékozódást és megbecsülést az emberi méltóság és az emberek lelki és erkölcsi gazdagsága növelése érdekében.

2. §. A dikasztérium feladata, hogy segítse a megyéspüspököket/eparchiális püspököket a vallásközi párbeszédben résztvevők képzésében.

150. cikk

1. §. Felismerve, hogy vannak különböző vallási hagyományok, amelyek őszintén keresik Istent, a dikasztérium különböző területekre szakosodott személyzettel rendelkezik.

2. §. A különböző vallási meggyőzések tagjaival való kapcsolatok előmozdítása érdekében a dikasztériumban – a prefektus irányítása alatt és az érintett püspöki konferenciákkal és keleti hierarchikus szervezetekkel együttműködésben – bizottságokat létesítenek, köztük a muzulmánokkal való kapcsolatok vallási szempontú előmozdítása végett.

151. cikk

Feladatainak ellátása során, amennyiben az ügy megkívánja, a dikasztérium a Hittani Dikasztériummal és szükség esetén a Keleti

Egyházak Dikasztériumával, illetve az Evangelizációs Dikasztériummal egyetértésben jár el.

152. cikk

1. §. Feladatainak ellátása során a dikasztérium a részegyházakkal, a püspöki konferenciákkal, azok regionális és kontinentális tömörüléseivel, valamint a keleti hierarchikus szervezetekkel egyetértésben jár el és tervezi kezdeményezéseit.

2. §. Hasonlóképpen, a dikasztérium ösztönzi a részegyházakat a vallásközi párbeszéd terén vállalt kezdeményezésekre.

Kulturális és Nevelési Dikasztérium

153. cikk

1. §. A Kulturális és Nevelési Dikasztérium azon dolgozik, hogy az emberekben fejlődjenek az emberi értékek a keresztény antropológia horizontján belül, hozzájárulva Jézus Krisztus követésének teljes megvalósításához.

2. §. A dikasztérium a kultúra előmozdításával, a kulturális örökség lelkipásztori animációjával és hasznosításával foglalkozó Kulturális Részlegből áll, valamint az iskolák, a katolikus és egyházi felsőoktatási és kutatási intézmények tekintetében a nevelés alapelveit fejlesztő Nevelési Részlegből, amely ezekben az ügyekben hatáskörrel rendelkezik a hierarchikus felfolyamodások vonatkozásában.

154. cikk

A Kulturális Részleg előmozdítja és fenntartja a kapcsolatokat a Szentszék és a kultúra világa között, szembesülve az onnan eredő számos igénnyel, és különösen is előmozdítja a párbeszédet, mint az igazi találkozás, kölcsönhatás és gazdagodás nélkülözhetetlen eszközét. Annak érdekében, hogy a különböző kultúrák mindinkább megnyíljanak az Evangélium felé, s hasonlóképpen a keresztény hit is feléjük, és hogy a művészetek, az irodalom és a tudo-

mányok, a technika és a sport művelői tudják és érzéik, hogy az Egyház elismeri őket az igaz, a jó és a szép őszinte keresésének szolgálatában álló személyként.

155. cikk

A Kulturális Részleg felajánlja segítségét és együttműködését annak érdekében, hogy a megyéspüspökök/eparchiális püspökök, a püspöki konferenciák és a keleti hierarchikus szervezetek védjék és óvják a történelmi örökséget, különösen az egyházi közeg életére és lelkipásztori gondoskodására vonatkozó, azt tanúsító dokumentumokat és okiratokat, valamint a művészeti és kulturális örökséget, amelyeket a lehető legnagyobb gondossággal kell megőrizni a levéltárakban, könyvtárakban és múzeumokban, templomokban és más épületekben, hogy azok minden érdeklődő számára hozzáférhetőek legyenek.

156. cikk

1. §. A Kulturális Részleg elősegíti és ösztönzi a párbeszédet az Egyházon belül jelen lévő különböző kultúrák között, elősegítve a kölcsönös gazdagodást.

2. §. Arra törekszik, hogy a megyéspüspökök/eparchiális püspökök, a püspöki konferenciák és a keleti hierarchikus szervezetek hasznosítsák és óvják a helyi kultúrákat azok bölcsességi és lelkeségi örökségével együtt, mint gazdagságot az egész emberiség számára.

157. cikk

1. §. A Kulturális Részleg megfelelő kezdeményezésekkel él a kultúra területén; figyelemmel kíséri az erre létesített egyházi intézmények által indított projekteket, és szükség esetén felajánlja együttműködését, tiszteletben tartva az egyes kutatási programok autonómiáját.

2. §. Az Államtitkársággal egyetértésben érdeklődik és figyelemmel kíséri az államok és a nemzetközi szervezetek által a kultúra előmozdítása és a kulturális örökség hasznosítása érdekében

kezdemenyezett cselekvési programokat, továbbá ezen a területen alkalmasint részt vesz nemzetközi fórumokon, szakmai konferenciákon, illetve kongresszusokat szervez, vagy támogat.

158. cikk

A Kulturális Részleg párbeszédre irányuló kezdeményezéseket létesít és előmozdít mindazokkal, akik bár nem követői egyetlen vallásnak sem, mégis őszintén keresik a találkozást Isten Igazságával, és kifejezésre juttatja az Egyház lelkipásztori gondoskodását a nem vallásosak iránt.

159. cikk

1. §. A Nevelési Részleg együttműködik a megyéspüspökökkel/eparchiális püspökökkel, a püspöki konferenciákkal és a keleti hierarchikus szervezetekkel annak érdekében, hogy a nevelés, különösen a katolikus nevelés alapelveit befogadják és elmélyítsék oly módon, hogy azok közegükbe és kultúrájukba illeszkedve megvalósíthatók legyenek.

2. §. Támogatja a megyéspüspököket/eparchiális püspököket, püspöki konferenciákat és keleti hierarchikus szervezeteket, akik az iskolák és felsőoktatási intézmények katolikus identitásának előmozdítása érdekében az adott kulturális kontextushoz illeszkedő szempontokat meghatározó szabályokat hozhatnak. Velük együtt felügyeli, hogy a hitoktatásban biztosítva legyen a katolikus hit integritása.

160. cikk

1. §. A Nevelési Részleg támogatja a megyéspüspököket/eparchiális püspököket, a püspöki konferenciákat és a keleti hierarchikus szervezeteket azon jogszabályok kialakításában, amelyek a minden rendű és fokozatú katolikus iskolák létesítését rendezik, és amelyekben az evangelizáció részeként biztosítani kell az iskolai pasztorációt is.

2. §. Elősegíti a katolikus hittan oktatását az iskolákban.

161. cikk

1. §. A Nevelési Részleg együttműködik a megyéspüspökökkel/eparchiális püspökökkel, a püspöki konferenciákkal és a keleti hierarchikus szervezetekkel megfelelő számú és minőségű egyházi, illetve katolikus felsőoktatási intézmény és egyéb tanulmányi intézet létesítésében és fejlesztésében az egész Egyházban. Ezek feladata a keresztény igazság figyelembevételével elmélyíteni és előmozdítani a szent tudományokat, a társadalom- és természettudományos kutatásokat, hogy a hallgatók megfelelő képzéshez jussanak szerepük ellátására az Egyházban és a társadalomban.

2. §. Hatáskörébe tartozik a Szentszék nevében kiadott tudományos fokozatok államok általi elismeréséhez szükséges intézkedések megtétele.

3. §. Illetékes hatóságként jóváhagyja, illetve létrehozza az egyházi felsőfokú tanulmányi és más tudományos intézeteket, jóváhagyja szabályzatukat és felügyeli azok betartását, a polgári hatóságokkal való kapcsolatokban is. A katolikus felsőoktatási intézmények vonatkozásában azokkal az ügyekkel foglalkozik, amelyek törvényi rendelkezés alapján a Szentszék hatáskörébe tartoznak.

4. §. Előmozdítja az egyházi és a katolikus felsőoktatási intézmények és társulásaik közötti együttműködést.

5. §. Hatáskörrel rendelkezik a tanárok számára a teológiai tudományok oktatásához szükséges beleegyezés (*nihil obstat*) megadására, a 72. cikk 2. §-ának figyelembe vételével.

6. §. A többi illetékes dikasztériummal együttműködésben támogatja a megyéspüspököket/eparchiális püspököket és más ordináriusokat/hierarchákat, püspöki konferenciákat és keleti hierarchikus szervezeteket a klerikusok, a megszentelt élet intézményeinek és az apostoli élet társaságainak tagjai és az egyházi szolgálatra készülő világiak tudományos képzése tekintetében.

162. cikk

A Kulturális és Nevelési Dikasztérium koordinálja továbbá néhány – köztük némely ősi alapítású – pápai akadémia tevékenységét, amelyekbe a teológiai és társadalomtudományok legnagyobb nemzetközi személyiségei nyerne felvételt, hívők és nem hívők egyaránt. Ezek jelenleg: a Pantheon Virtuózainak Szépművészeti és Szépirodalmi Jeles Pápai Akadémiája; a Pápai Római Régészeti Akadémia; a Pápai Teológiai Akadémia; az Aquinói Szent Tamás Pápai Akadémia; a Pápai Nemzetközi Mária Akadémia; a Vértanúkultusz Pápai Akadémiája; a Latin Nyelv Pápai Akadémiája.

Átfogó Emberi Fejlődés Dikasztériuma

163. cikk

1. §. Az Átfogó Emberi Fejlődés Dikasztériuma feladata az emberi személy és annak Istentől kapott méltósága, az emberi jogok, az egészség, az igazságosság és a béke előmozdítása. Elsősorban a gazdasággal és a munkával, a teremtésről és a Földről mint „közös otthonról” való gondoskodással, a migrációval és a humanitárius vészhelyzetekkel kapcsolatos kérdésekkel foglalkozik.

2. §. Elmélyíti és terjeszti az Egyház társadalmi tanítását az átfogó emberi fejlődésről, továbbá az Evangélium fényében felismeri és értelmezi saját kora és a jövő emberiségének szükségleteit és gondjait.

3. §. Támogatja a részegyházakat, a püspöki konferenciákat, azok regionális és kontinentális tömörüléseit és a keleti hierarchikus szervezeteket az átfogó emberi fejlődés előmozdítása terén, azok hozzájárulásának elismerése mellett.

4. §. Felhasználja a megszentelt élet intézményeihez, az apostoli élet társaságaihoz, illetve a fejlesztési és humanitárius segítség-szervezetekhez tartozó szakértők hozzájárulását. Együttműködik a civil társadalom és a nemzetközi szervezetek képviselőivel, tiszteletben tartva az Államtitkárság hatáskörét.

164. cikk

A dikasztérium a püspöki konferenciákkal, azok regionális és kontinentális tömörüléseivel, valamint a keleti hierarchikus szervezetekkel közreműködésben figyelemmel kíséri az egyházi tanítás gyakorlatba ültetésének folyamatait a környezet védelme és átfogó fejlesztése terén, együttműködve a többi keresztény felekezet és más vallások tagjaival, a polgári hatóságokkal és civil szervezetekkel, valamint a nemzetközi szervekkel.

165. cikk

Az igazságosság és a béke előmozdítása érdekében végzett tevékenysége során a dikasztérium:

1. aktívan munkálkodik a konfliktusok megelőzésén és megoldásán egyebek mellett úgy, hogy - az Államtitkárság egyetértésével, valamint a püspöki konferenciák és a keleti hierarchikus szervezetek bevonásával - beazonosítja és elemzi a konfliktusokat előidéző esetleges helyzeteket;

2. törekszik az emberi személy méltóságának és alapvető jogainak, valamint a szociális, gazdasági és politikai jogoknak a védelmére és előmozdítására;

3. támogatja az emberkereskedelem, a kényszerű prostitúció, a kiskorúak és a kiszolgáltatott személyek kizsákmányolása, valamint a rabszolgaság és a kínzás különböző formái elleni kezdeményezéseket, és azon munkálkodik, hogy a nemzetközi közösség figyelmesen és érzékenyen viszonyuljon a bebörtönzöttekkel való bánásmód és életkörülményeik kérdéséhez, továbbá elkötelezett a halálbüntetés eltörlése érdekében;

4. azon munkálkodik, hogy a részegyházakban - szükség esetén a megfelelő lelkipásztori szervezetek révén - hatékony és megfelelő anyagi és lelki segítséget nyújtsanak a migránsoknak, menekülteknek, lakóhelyüket elhagyni kényszerülőknek valamint az emberi mobilitás egyéb, különleges pasztorális gondoskodásra szoruló alanyainak.

166. cikk

1. §. A dikasztérium kezdeményezi a részegyházaknál a tengerészek lelkipásztori gondozását, mind a tengeren, mind a kikötőkben, különösen az általa irányított Tengeri Apostolkodás Műve révén.

2. §. Ugyanezen a gondoskodással él azok irányában, akik a repülőtereken vagy repülőgépeken állnak alkalmazásban, vagy végzik munkájukat.

167. cikk

A dikasztérium a püspöki konferenciákkal, azok regionális és kontinentális tömörüléseivel és a keleti hierarchikus szervezetekkel együttműködésben előmozdítja a szegénység elleni küzdelmet, együttműködve a nemzeti és nemzetközi fejlesztési együttműködési intézményekkel az átfogó emberi fejlődés megvalósítása érdekében. Ösztönzi a korrupció elleni és a jó kormányzás érdekében tett kezdeményezéseket a közérdek szolgálatára és a nemzetközi közösségbe vetett bizalom erősítése érdekében.

168. cikk

A dikasztérium támogatja és védelmezi a tisztességes gazdaság és a józan életvitel modelljeit, főképpen a szegény országok gazdasági és társadalmi kizsákmányolása, az aszimmetrikus kereskedelmi kapcsolatok, a pénzügyi spekuláció és a kirekesztést eredményező fejlesztési modellek elleni kezdeményezések előmozdításával.

169. cikk

A dikasztérium a megyéspüspökökkel/eparchiális püspökökkel, a püspöki konferenciákkal és a keleti hierarchikus szervezetekkel együttműködve munkálkodik a béke iránti tudatosság, az igazságosság iránti érzékenység és a leggyengébb és szociális értelemben törekeny emberek iránti szolidaritás növelése érdekében, különösen a vonatkozó világnapok alkalmával.

170. cikk

A dikasztérium a püspöki konferenciákkal, azok regionális és kontinentális szövetségeivel és a keleti hierarchikus szervezetekkel együtt elemzi a származási országokból való migráció és menekülés fő okait, és dolgozik azok megszüntetésén; előmozdítja a szolidaritási és integrációs kezdeményezéseket a befogadó országokban. Az Államtitkárság egyetértésével együttműködik a fejlesztési és humanitárius ügynökségekkel és a nemzetközi szervezetekkel a menekültek, menedékkérők és migránsok javát szolgáló jogszabályok kidolgozásában és elfogadásában.

171. cikk

A dikasztérium előmozdítja és ösztönzi az igazságos és teljes körű egészségügyi ellátást. Támogatja az egyházmegyék/eparchiák, a megszentelt élet intézményei, az apostoli élet társaságai, a Caritas és a világi hívek társulásainak kezdeményezéseit a betegek és fogyatékkal élők kirekesztésének megelőzése érdekében, a személyzet, a kórházi felszerelés és a gyógyszerellátás hiánya miatti ellátási elégtelenség elkerülése végett a szegény országokban. Odafigyel a kutatások hiányára a betegségek elleni küzdelem terén.

172. cikk

1. §. A dikasztérium az Államtitkársággal történő együttműködése keretében részt vesz a szentszéki küldöttségekben, a hatáskörébe tartozó ügyeket illető kormányközi találkozókon.

2. §. Szoros kapcsolatot tart fenn az Államtitkársággal, különösen amennyiben nyilvános dokumentumok vagy nyilatkozatok útján kíván hozzászólni a polgári kormányokkal és más nemzetközi jogalanyokkal való kapcsolatokat érintő kérdésekhez.

173. cikk

A dikasztérium együttműködik a Szentszék humanitárius segítségnyújtási műveivel a válságövezetekben, együttműködve az egyházi humanitárius segélyezési és fejlesztési szervezetekkel.

174. cikk

1. §. A dikasztérium szoros kapcsolatot tart fenn a Pápai Társadalomtudományi Akadémiával és a Pápai Életvédelmi Akadémiával, figyelembe véve azok szabályzatát.

2. §. Illetékes a Caritas Internationalis és a Nemzetközi Katolikus Migrációs Bizottság vonatkozásában, azok szabályzata szerint.

3. §. A Szentszék számára törvényileg fenntartott hatásköröket gyakorolja a nemzetközi karitatív egyesületek és az ugyanezen célokra létrehozott alapok létesítése és felügyelete vonatkozásában, azok szabályzatainak megfelelően és a hatályos jogszabályok betartásával.

Törvéyszövegek Dikasztériuma

175. cikk

1. §. A Törvéyszövegek Dikasztériuma elősegíti és terjeszti az Egyházban a latin egyház és a keleti egyházak kánonjogának ismeretét és befogadását, valamint felkínálja segítségét annak helyes alkalmazásához.

2. §. Feladatai ellátása során segíti a római pápát, a kuriális intézményeket és hivatalokat, a megyéspüspököket/eparchiális püspököket, a püspöki konferenciákat, a keleti hierarchikus szervezeteket, valamint a pápai jogú megszentelt élet intézményeinek és apostoli élet társaságainak nagyobb elöljáróit.

3. §. Feladatainak ellátásához igénybe veszi különböző kultúrákhoz tartozó és különböző kontinenseken dolgozó kánonjogászok közreműködését.

176. cikk

A dikasztérium feladata az Egyház törvényeinek a római pápa, mint legfőbb törvényhozó és jogértelmező különleges jóváhagyásával bíró (*in forma specifica*) hiteles értelmezés megfogalmazása, a nagyobb jelentőségű kérdésekben meghallgatva az egyes tárgyalt ügyekben illetékes kuriális intézményeket és hivatalokat.

177. cikk

Ha olyan jogkétség merül fel, amely nem igényel hiteles értelmezést, a dikasztérium a kánonjog által előírányozott szempontok mentén megfogalmazott értelmezéssel alkalmas pontosítást adhat a normák értelmére vonatkozóan. Ezek a pontosítások nyilatkozat vagy magyarázó jegyzék formáját ölthetik.

178. cikk

A dikasztérium a latin egyház és a keleti egyházak hatályos jogszabályait tanulmányozva, valamint az egyházi gyakorlatból érkező ösztönzéseknek megfelelően megvizsgálja a joghézagok esetleges meglétét, és megfelelő javaslatokat tesz a római pápának azok megszüntetésére. Ellenőrzi továbbá a meglévő jogszabályok esetleges naprakésszé tételének szükségességét, és módosításokat javasol, biztosítva a jog összhangját és hatékonyságát.

179. cikk

A dikasztérium támogatást nyújt a kuriális intézményeknek az általános végrehajtási határozatok, utasítások és más normatív jellegű szövegek elkészítéséhez, hogy azok a hatályos egyetemes jog előírásainak megfelelőjenek és kellő jogi formában legyenek megszerkesztve.

180. cikk

A plenáris zsinatok vagy a püspöki konferenciák és a keleti hierarchikus szervezetek által hozott általános határozatok ezen dikasztérium számára jogi véleményezésre megküldi az a dikasztérium, amelynek illetékességébe tartozik azok *recognitio*-ja.

181. cikk

A dikasztérium az érintettek kérelmére megállapítja, hogy a római pápánál alacsonyabb rangú törvényhozók által kiadott törvények és általános határozatok összhangban vannak-e az Egyház egyetemes jogával.

182. cikk

1. §. A dikasztérium elősegíti a latin egyház és a keleti egyházak kánonjogának és más jogszabályoknak a tanulmányozását dikasztériumközi értekezletek, konferenciák szervezése, valamint a nemzetközi és országos kánonjogász egyesületek támogatása révén.

2. §. A dikasztérium különös figyelmet fordít a helyes kánonjogi gyakorlatra, hogy az Egyház jogát kellőképpen megértsék és helyesen alkalmazzák; hasonlóképpen, jogellenes gyakorlatok felmerülése esetén szükség szerint figyelmezteti az illetékes hatóságot, és tanácsot ad arra nézve.

Kommunikációs Dikasztérium

183. cikk

A Kommunikációs Dikasztérium felelős az Apostoli Szentszék teljes kommunikációs rendszeréért, és összefogja a Szentszék összes kommunikációs egységét, fenntartva strukturális egységüket és tiszteletben tartva azok működési sajátosságait annak érdekében, hogy az egész rendszer koherens választ nyújtson az Egyház evangelizációs küldetésének szükségleteire egy olyan környezetben, amelyet a digitális média jelenléte és fejlődése, a konvergencia és az interaktivitás tényezői jellemeznek.

184. cikk

A dikasztérium gondoskodik az Egyház evangelizációs küldetésének szükségleteiről, a jelenleg rendelkezésre álló és az elkövetkező időkben kialakuló produkciós modellek, technológiai újítások és kommunikációs formák felhasználásával.

185. cikk

A dikasztérium a rá bízott kifejezetten operatív feladatokon túlmenően elmélyíti és fejleszti az Egyház kommunikációs tevékenységének teológiai és lelkipásztori aspektusait is. Ebben az érte-

lemben a képzés szintjén is arra törekszik, hogy a kommunikáció ne szűküljön le annak pusztán technikai és eszközjellegű értelmezésére.

186. cikk

A dikasztérium feladata, hogy gondoskodjon arról, hogy a hívek mindinkább tudatában legyenek a mindenkit érintő azon kötelességnek, melynek értelmében a kommunikáció számos eszközt az Egyház lelkipásztori küldetésének szolgálatába kell állítani, a civilizáció és az erkölcs növelésének szolgálatára; ennek tudatosítására különösen is felhasználja a Tömegtájékoztató Világnapját.

187. cikk

A dikasztérium felhasználja tevékenységéhez a Vatikánvárosi Állam kapcsolódási és hálózati infrastruktúráját, a külön jogszabályokkal és a Szentszék által vállalt nemzetközi kötelezettségekkel összhangban. Feladatainak ellátása során együttműködik az illetékes kuriális intézményekkel és különösen az Államtitkársággal.

188. cikk

A dikasztérium feladata kommunikációs tevékenységükben támogatni a kuriális intézményeket és a hivatalokat, a Szentszékhez kapcsolódó intézményeket, a Vatikánvárosi Állam Kormányzóságát és a Vatikánvárosi Államban székhellyel rendelkező vagy az Apostoli Szentszéktől függő egyéb szerveket.

VI. IGAZSÁGÜGYI SZERVEZETEK

189. cikk

1. §. Az Igazságügyi Szervezetek szolgálata az egyik alapvető egyházkormányzati funkció. E szolgálat célja ugyanaz, mint magának az Egyháznak saját küldetése, melyet mindegyik szervezet a saját hatáskörébe tartozó fórumon ellát: Isten országának hirdetése és meghirdetése, valamint az igazság rendjét a kánoni méltányossággal alkalmazván a lelkek üdvösségéért munkálkodni, ami az Egyházban mindig a legfőbb törvény.

2. §. Az igazságszolgáltatás rendes szervei: az Apostoli Penitenciária, az Apostoli Szigetűrá Legfelsőbb Bírósága és a Rota Romana Bírósága. A három szervezet egymástól független.

Apostoli Penitenciária

190. cikk

1. §. Az Apostoli Penitenciária hatáskörébe tartozik minden olyan ügy, amely a belső fórumot és a búcsúkat érinti, mint az isteni kegyelem kifejeződéseit.

2. §. Vezetését a főpenitenciárius látja el, a régens támogatásával és néhány tisztviselővel.

191. cikk

A belső – mind szentségi, mind nem szentségi – fórum tekintetében, feloldozást ad a cenzúrák alól, felmentéseket ad, engedélyezi a büntetések átváltását, elengedését, megadja az orvoslást és más kegyeket.

192. cikk

1. §. Az Apostoli Penitenciária gondoskodik arról, hogy Róma pápai bazilikáiban megfelelő számú, megfelelő felhatalmazásokkal ellátott gyóntató legyen.

2. §. Felügyeli a pápai bazilikákba és máshová kinevezett gyónatatók megfelelő képzését.

193. cikk

Az Apostoli Penitenciária van megbízva mindazzal, ami a bűcsúk engedélyezését és alkalmazását illeti, fenntartva a Hittani Dikasztérium hatáskörét a doktrinális kérdések vizsgálata terén, valamint az Istentiszteleti és Szentségi Fegyelmi Dikasztérium hatáskörét a szertartások vonatkozásában.

Apostoli Szignatúra Legfelsőbb Bírósága

194. cikk

Az Apostoli Szignatúra gyakorolja az Egyház legfelsőbb bíróságának feladatát, valamint gondoskodik az igazságszolgáltatás helyes rendjéről az Egyházban.

195. cikk

1. §. Az Apostoli Szignatúra Legfelsőbb Bíróságát a római pápa által öt évre kinevezett bíborosok, püspökök és papok alkotják, a bíboros prefektus elnökletével.

2. §. A bíróság ügyeinek intézésében a prefektust titkár segíti.

196. cikk

Az Apostoli Szignatúra mint rendes joghatósággal rendelkező bíróság ítélezik:

1. a Rota Romana ítéletei elleni semmisségi panaszokról és a korábbi állapotba való visszahelyezés iránti kérelmekről;

2. a személyek állapotáról szóló olyan perekben benyújtott felfolyamodásokról, amelyeknek újrafelvételét a Rota Romana megtagadta;

3. a Rota Romana bírái elleni érdekeltségi kifogásokról, és feladatuk gyakorlása során végrehajtott tetteik miatti egyéb ügyekről;

4. olyan bíróságok közötti illetékességi vitákról, amelyek nem egyazon fellebbviteli bíróságtól függenek.

197. cikk

1. §. Az Apostoli Szignatúra a Római Kúria közigazgatási bíróságaként elbírálja az Államtitkárság és a dikasztériumok által meghozott, illetve általuk jóváhagyott egyedi közigazgatási intézkedések ellen benyújtott fellebbezéseket, amennyiben felmerül, hogy a megtámadott intézkedés meghozatala, avagy végrehajtása során törvénysértés történt.

2. §. Ezen esetekben az Apostoli Szignatúra a törvénysértés megítélésén kívül a fellebbező kérelmére a kérdéses intézkedés által okozott kár megtérítéséről is ítélni lehet.

3. §. Ítélni lehet továbbá a római pápa vagy a kuriális intézmények által elé utalt más közigazgatási vitákban. Végül pedig dönt a Dikasztériumok közötti, valamint ezek és az Államtitkárság között felmerülő hatásköri összeütközésekben.

198. cikk

A fegyelmi ügyek vonatkozásában igazságügyi igazgatási szervként eljárva az Apostoli Szignatúra illetékes a következőkben:

1. felügyelni a különböző egyházi bíróságokon az igazságszolgáltatás helyességére, és szükség esetén megfenyíteni a segéd-személyzetet, ügyvédek vagy képviselőket;

2. ítélni a pernek a Rota Romana elé utalását kérő, az Apostoli Szentszékhöz intézett beadványokról;

3. ítélni az igazságszolgáltatással kapcsolatos bármely kérelemmel kapcsolatban;

4. kiterjeszteni az alsóbb fokú bíróságok illetékességét;

5. megadni a fellebbviteli bíróság jóváhagyását, valamint – amennyiben az Apostoli Szentszékhöz van fenntartva – az egyházmegyei/interparochiális/interrituális, regionális, országos, sőt szükség esetén nemzetek feletti bíróságok felállításának jóváhagyását.

199. cikk

Az Apostoli Szignatúra saját törvénye szerint működik.

Rota Romana Bírósága

200. cikk

1. §. A Rota Romana Bírósága az Apostoli Szentszék rendes fellebbviteli bíróságaként jár el az Egyház jogainak védelmében; biztosítja a joggyakorlat egységét, és ítéletei révén segítséget nyújt az alsóbb fokú bíróságok számára.

2. §. A Rota Romana Bíróságánál létesített hivatal illetékes a házasság el nem hálása tényének megítéléséről, valamint a felmentés megadásához szükséges jogos ok fennállásáról ítélni.

3. §. Ez a hivatal illetékes a szent rendek semmisségi ügyeiben eljárni, esetenként az egyetemes, illetve a saját jog szerint.

201. cikk

1. §. A kollegiális felépítésű bíróság a római pápa által a világ különböző részeiről kiválasztott, bizonyított tudással, szakértelemmel és tapasztalattal rendelkező bírákból áll.

2. §. A bírói kollégiumot a dékán elnökli, mint első az egyenlők között, akit a római pápa ötéves időtartamra nevez ki a bírák köréből.

3. §. Az el nem hált házassági és szentelési semmisségi ügyek hivatalát a dékán irányítja, akinek munkáját saját tisztviselők, biztosok és konzultorok támogatják.

202. cikk

1. §. A Rota Romana Bírósága ítélezik másodfokon azokban az ügyekben, amelyekben az elsőfokú rendes bíróságok hoztak ítéletet, és törvényes fellebbezéssel a Szentszékhez terjesztették fel őket.

2. §. Harmad- vagy további fokon ítélezik azokban az ügyekben, amelyekben már ugyanezen apostoli bíróság vagy bármely más bíróság ítélezett, kivéve, ha ítélt dologról van szó.

203. cikk

1. §. A Rota Romana továbbá első fokon ítélkezik

1. a püspökök vitás ügyeiben, feltéve, hogy nem a püspök által képviselt jogi személy jogairól vagy világi javairól van szó;

2. a prímásapátok, illetve a szerzetesi kongregációk apátjai és a pápai jogú megszentelt élet intézményeinek és apostoli élet társaságainak nagyobb elöljárói felett;

3. az egyházmegyék/eparchiák vagy más akár fizikai, akár jogi egyházi személyek felett, amelyeknek nincs a római pápán kívül elöljárójuk;

4. olyan ügyekben, amelyeket a római pápa erre a bíróságra bízott.

2. §. Ugyanezen ügyeket másod- és további fokon is elbírálja, hacsak nincsen másként előírányozva.

204. cikk

A Rota Romana bírósága saját törvénye szerint működik.

VII. GAZDASÁGI SZERVEZETEK

Gazdasági Tanács

205. cikk

1. §. A Gazdasági Tanács feladata felügyeletet gyakorolni a kuriális intézmények és a hivatalok, valamint a Szentszékhez kapcsolódó, vagy tőle függő – a szabályzatához csatolt függelékben megjelölt – intézmények szervezete, valamint igazgatási és pénzügyi tevékenysége felett.

2. §. A Gazdasági Tanács az Egyház társadalmi tanításának fényében, a közigazgatás nemzetközileg elismert legjobb gyakorlatait követve, az etikus és hatékony igazgatási és pénzügyi irányítás szem előtt tartásával látja el feladatait.

206. cikk

1. §. A tanács nyolc bíborosból vagy püspökből áll, akik az Egyház egyetemességét képviselik, továbbá hét világi személyből, akiket a különböző nemzetiségű szakértők közül választanak ki. A tizenöt tagot a római pápa nevezi ki öt évre.

2. §. A tanácsot a bíboros koordinátor hívja össze és vezeti, akinek munkáját titkár segíti.

3. §. A Gazdasági Titkárság prefektusa szavazati jog nélkül vesz részt a tanács ülésén.

207. cikk

A tanács felterjeszti a római pápa jóváhagyására azon irányelveket és jogszabályokat, amelyek az alábbiakat célozzák:

1. a felügyelete alá tartozó szervezetek és vagyonkezelő szervezetek vagyonának védelme;
2. a vagyoni és pénzügyi kockázatok csökkentése;
3. az emberi, anyagi és pénzügyi erőforrások ésszerű elosztása, körültekintő, hatékony és átlátható kezelése;

4. a szervezetek és vagyonkezelő szervek hatékony, a számukra jóváhagyott munkatervnek, programnak és költségvetésnek megfelelő feladatellátása.

208. cikk

A tanács megállapítja annak szempontjait, beleértve az értékhatárokat, amelyek meghatározzák, hogy az általa felügyelt szervezetek által végrehajtott elidegenítési, beszerzési vagy rendkívüli igazgatási cselekmények melyikéhez szükséges érvényességi feltételként a Gazdasági Titkárság prefektusának jóváhagyása.

209. cikk

1. §. A tanács jóváhagyja a Szentszék éves költségvetését és konszolidált pénzügyi mérlegét, és felterjeszti azokat a római pápának.

2. §. A széküresedés idején a Gazdasági Tanács átadja a Római Szentegyház Kamarás Bíborosának a Szentszék legutóbbi konszolidált mérlegét és a folyó évre előirányzott költségvetést.

210. cikk

A tanács szükség esetén a Pénzügyi Felügyeleti és Információs Hatóságtól – annak működési autonómiáját tiszteletben tartva – bekéri az utóbbi tevékenységét illető információkat, és évente tájékoztatást kap a Vallási Művek Intézetének tevékenységéről.

211. cikk

A tanács megvizsgálja a Gazdasági Titkárság felvetéseit, valamint a Szentszék különböző szervei, a Pénzügyi Felügyeleti és Információs Hatóság és a saját szabályzatában megjelölt egyéb szervek által tett javaslatokat.

Gazdasági Titkárság

212. cikk

1. §. A Gazdasági Titkárság a gazdasági és pénzügyi ügyek tekintetében pápai titkárságként működik.

2. §. Ellenőrzési és felügyeleti jogkört gyakorol igazgatási, gazdaság és pénzügyi téren a kuriális intézmények és a hivatalok, valamint a Szentszékhez kapcsolódó, vagy tőle függő – a Gazdasági Tanács szabályzatához csatolt függelékben megjelölt – intézmények felett.

3. §. Megfelelő ellenőrzést gyakorol továbbá a Péterfillérek és a többi pápai pénzalap felett.

213. cikk

1. §. A Gazdasági Titkárságot prefektus vezeti, akinek munkáját titkár segíti.

2. §. A szervezet két funkcionális területre oszlik: az egyik a gazdasági és pénzügyi szabályozási, ellenőrzési és felügyeleti osztály, a másik az igazgatási szabályozási, ellenőrzési és felügyeleti osztály.

214. cikk

1. §. A Gazdasági Titkárság a kiemelt jelentőségű vagy általános elveket érintő kérdésekre vonatkozó szabályokra irányuló javaslatokról és irányelvekről konzultál a Gazdasági Tanáccsal, majd megfontolására felterjeszti azokat.

2. §. A Gazdasági Titkárság a javaslatok és iránymutatások kidolgozása során megfelelő konzultációkat folytat, kellően figyelembe véve a szervek autonómiáját és a vagyonnevelő szervezetek hatáskörét.

3. §. Az államokkal és a más nemzetközi jogalanyokkal való kapcsolatokat érintő kérdésekben a Gazdasági Titkárság a kizárólagos hatáskörrel rendelkező Államtitkársággal együttműködésben jár el.

215. cikk

A Gazdasági Titkárság:

1. gazdasági és pénzügyi kérdésekben irányelveket dolgoz ki a Szentszék számára, és ellenőrzi, hogy a tevékenységek a munkaterveknek és jóváhagyott programoknak megfelelően legyenek végrehajtva;

2. figyelemmel kíséri az ellenőrzésére és felügyeletére bízott intézmények igazgatási, gazdasági és pénzügyi tevékenységét, illetve javaslatot tesz az esetleges a kiigazító intézkedésekre és intézi azokat;

3. elkészíti az éves költségvetést, majd ellenőrzi annak betartását, valamint a Szentszék konszolidált mérlegét, és a Gazdasági Tanács elé terjeszti azokat;

4. elvégzi a Szentszék vagyoni és pénzügyi helyzetének éves kockázatértékelését, és azt a Gazdasági Tanács elé terjeszti.

216. cikk

A Gazdasági Titkárság:

1. irányelveket, iránymutatásokat, modelleket és eljárásokat - fogalmaz meg a közbeszerzésekre vonatkozóan, amelyek célja, hogy a kuriális intézmények és a hivatalok, valamint a Szentszékhez kapcsolódó vagy tőle függő intézmények által igényelt valamennyi áru és szolgáltatás a lehető legkörülményesebb módon, hatékonyan és gazdaságilag előnyösen kerüljön beszerzésre, az alkalmas belső ellenőrzéseknek és eljárásoknak megfelelően;

2. megfelelő informatikai eszközöket készít az adminisztratív, gazdasági és pénzügyi irányítás hatékonyá és átláthatóvá tétele érdekében, biztosítva az irattár és a számadás hűségét, a jóváhagyott szabályok és eljárások szerinti vezetését.

217. cikk

1. §. A Gazdasági Titkárságon belül működik a Szentszéki Emberi Erőforrás Igazgatóság, amely az érintett szervekkel párbeszédben és együttműködésben gondoskodik mindarról, ami a Szentszék saját jogszabályainak hatálya alá tartozó szervek személyzetének és munkatársainak helyzetével és munkaügyeivel kapcsolatos, a 48.2. cikk rendelkezéseinek fenntartásával.

2. §. Egyéb feladatai között a Gazdasági Titkárság ezen Igazgatóság révén engedélyezi a munkaerőfelvételt, megvizsgálva az előfeltételeket, valamint jóváhagyja az egyes szervek személyzeti tábláját.

218. cikk

1. §. A Gazdasági Titkárság hagyja jóvá a kuriális intézmények és a hivatalok, valamint a Szentszékhez kapcsolódó vagy tőle függő intézmények által megvalósítandó mindazon elidegenítési, beszerzési vagy rendkívüli gazdálkodási intézkedéseket, amelyekhez ezt a Gazdasági Tanács által meghatározott szempontok érvényességi feltételként írják elő.

2. §. A Szentszék üresedésének ideje alatt a Gazdasági Titkárság átadja a Római Szent Egyház Kamarás Bíborosának mindazon információkat, amelyeket az a Szentszék gazdasági helyzetével kapcsolatban kér.

Apostoli Szék Vagyonkezelősége

219. cikk

1. §. Az Apostoli Szék Vagyonkezelősége a Szentszék ingatlan és ingó vagyonának igazgatásáért és kezeléséért felelős szervezet, amelynek célja a Római Kúria rendeltetésszerű feladatának ellátásához szükséges források biztosítása a részegyházak javára és szolgálatára.

2. §. Felelős a javaikat a Szentszékre bízó szervezetek ingatlan és ingó vagyonának kezeléséért, tiszteletben tartva azon sajátos célokat, amikre azt a vagyont szánták, valamint az illetékes szervek által jóváhagyott irányelveket és általános politikákat.

3. §. Az 1. és 2. §-ban említett pénzügyi műveletek végrehajtása Vallási Művek Intézete szaktevékenysége révén történik.

220. cikk

1. §. Az Apostoli Szék Vagyonkezelősége gondoskodik mindarról, ami a Római Kúria rendes tevékenységéhez szükséges, a kincstári, könyvelési, beszerzési és egyéb szolgáltatások biztosításával.

2. §. Az Apostoli Szék Vagyonkezelősége az 1. §-ban említett szolgáltatásokat a Szentszékhez kapcsolódó vagy tőle függő intéz-

mények számára is elláthatja, amennyiben azt kérelmezik, vagy úgy rendelkeztek róla.

221. cikk

1. §. Az Apostoli Szék Vagyonkezelőségének élén az elnök áll, akinek munkáját titkár és egy bíborosokból, püspökökből, papokból és világiakból álló tanács támogatja, ami a szerv stratégiai irányainak kidolgozásában és annak megvalósítása értékelésében van segítségére.

2. §. A szervezet belső szerkezete három funkcionális területre oszlik, amelyek az ingatlankezeléssel, a pénzügyekkel és a szolgáltatásokkal foglalkoznak.

3. §. A szervezet a hatáskörébe tartozó ügyeket illetően igénybe veszi a 16–17. 1. § cikkek szerint kijelölt szakértők tanácsát.

Főszámvevőség

222. cikk

A Szentszék konszolidált éves mérlegének ellenőrzése a Főszámvevőség feladata.

223. cikk

1. §. A hivatal feladata a Gazdasági Tanács által jóváhagyott éves ellenőrzési program szerint ellenőrizni az említett éves konszolidált mérleg körébe eső egyes kuriális intézmények, hivatalok, a Szentszékhez kapcsolódó, illetve a tőle függő intézmények éves mérlegét.

2. §. Az éves ellenőrzési programot a főszámvevő jóváhagyásra megküldi a Gazdasági Tanácsnak.

224. cikk

1. §. A Főszámvevőség a Gazdasági Tanács, vagy a Gazdasági Titkárság, illetve a 205. cikk 1.§ szerinti szervezetek és intézmé-

nyek felelőseinek kérelmére vizsgálatokat végez az alábbi sajátos helyzetek vonatkozásában: pénzügyi vagy anyagi erőforrások felhasználásának vagy elosztásának visszásságai; szabálytalanságok a közbeszerzések odaitélésében, illetve az ügyletek végrehajtásában vagy az elidegenítéseknel; korrupciós vagy csalási cselekmények. Ugyanezen vizsgálatokat önállóan is kezdeményezheti a főszámvevő, aki indoklással ellátva arról előzetesen tájékoztatja a Gazdasági Tanács bíboros koordinátorát.

2. §. A főszámvevő fogadja a sajátos helyzetekre vonatkozó jelzéseket mindazoktól, akiknek feladataik ellátása okán tudomással bírnak azokról. A jelzéseket megvizsgálva jelentést nyújt be a Gazdasági Titkárság prefektusának, illetve amennyiben szükségesnek tartja, a Gazdasági Tanács bíboros koordinátorának.

Bizalmas Ügyek Bizottsága

225. cikk

A Bizalmas Ügyek Bizottságának felelősségi körébe tartozik:

1. engedélyezni minden olyan jogi, gazdasági vagy pénzügyi természetű cselekményt, amelyet az Egyház vagy a személyek nagyobb java érdekében titoktartás alá kell vonni, és ki kell vonni az illetékes szervek ellenőrzése és felügyelete alól;
2. ellenőrizni és felügyelni a Szentszék azon szerződéseit, melyek a törvény szerint bizalmas kezelést igényelnek.

226. cikk

Szabályzata értelmében a Bizottság néhány olyan tagból áll, akiket a római pápa öt évre nevez ki. Az elnök vezeti, akinek munkáját titkár segíti.

Befektetési Bizottság

227. cikk

1. §. A Befektetési Bizottság felelős a Szentszék ingó befektetéseinek az Egyház társadalmi doktrínája szerinti etikus jellege szavatolásáért, s egyúttal azok jövedelmezőségéért, megfelelőségéért és kockázatosságáért.

2. §. Szabályzatának megfelelően a bizottság a római pápa által öt évre kinevezett tagokból és nagy tekintélyű szakemberekből áll. Az elnök vezeti, akinek munkáját titkár segíti.

VIII. HIVATALOK

Pápai Ház Prefektúrája

228. cikk

1. §. A prefektúra foglalkozik a Pápai Ház belső rendjével, és irányítja a fegyelem és a szolgálat tekintetében mindazokat, akik a pápai kápolnát, illetve a pápai családot alkotják.

2. §. Vezetője a prefektus, akinek munkáját a régens segíti, akiket a római pápa öt évre nevez ki, hozzájuk járul még néhány tisztviselő.

229. cikk

1. §. A Pápai Ház Prefektúrája felel a pápai szertartások megszervezéséért és lebonyolításáért – a szorosan vett liturgikus rész kivételével – és megállapítja a rangsort.

2. §. Feladata a kamarás szolgálat rendezése, a római pápa nyilvános, külön- és magánkihallgatásainak, valamint kiemelkedő személyiségek látogatásának szervezése, egyeztetve az Államtitkársággal, amikor a körülmények úgy kívánják. Előkészíti az állam- és kormányfők, a kormánytagok, közhatóságok és más kiemelkedő személyiségek, valamint a nagykövetek számára biztosított ünnepélyes pápai kihallgatást.

3. §. Intézi mindazt, ami a római pápa, a Bíborosi Kollégium és a Római Kúria lelkigyakorlataival kapcsolatos.

230. cikk

1. §. A prefektúra feladata megtenni a szükséges előkészületeket valahányszor a római pápa a Vatikán területén, vagy Rómában tesz látogatást, illetve Olaszországon belül utazik.

2. §. A prefektus csak a vatikáni találkozók és látogatások alkalmával kíséri őt.

Pápai Szertartásmesteri Hivatal

231. cikk

1. §. A Pápai Szertartásmesteri Hivatal felelős a Vatikánban zajló liturgiák és egyéb szertartások minden előkészületéért, amelyeket a római pápa vezet, vagy amelyeken részt vesz, illetőleg - nevében vagy megbízásából - egy bíboros vagy más prelátus vezet. A hatályos liturgikus előírások szerint irányítja azokat, előkészítve mindazt, ami méltó lebonyolításukhoz és a hívek aktív részvételéhez szükséges avagy hasznos.

2. §. A hivatal gondoskodik a római pápa által tett apostoli utazások lelkipásztori látogatásai során zajló minden pápai liturgikus ünnepelés előkészítéséről és lebonyolításáról is, szem előtt tartva a pápai szertartások sajátosságait.

232. cikk

1. §. A hivatal élén a római pápa által öt évre kinevezett pápai szertartásmester áll. A szertartások során munkáját a római pápa által öt évre kinevezett pápai szertartók segítik.

2. §. Hivatali munkájában a szertartásmestert több tisztviselő és konzultor segíti.

233. cikk

1. §. A pápai szertartásmester felel a Pápai Sekrestyéért és az Apostoli Palota kápolnájáért.

2. §. Felelős továbbá a Pápai Kórusért, s annak valamennyi liturgikus, pasztorális, lelki, művészeti és nevelési tevékenysége vezetéséért. A kórus a hivatalba tagozódik, mely a pápai liturgikus szolgálat sajátos helyszíne, egyúttal őrzí és terjeszti a kórus által az évszázadok során a pápák ünnepi liturgiáira előállított tekintélyes művészeti és zenei örökséget.

234. cikk

A hivatal hatáskörébe tartozik a konzisztórium lebonyolítása, valamint széküresedés idején a Bíborosi Kollégium liturgikus ünnepléseinek irányítása.

Római Szent Egyház Kamarása

235. cikk

1. §. A Római Szent Egyház Kamarás Bíborosa ellátja mindazon feladatokat, amelyeket az Apostoli Szék üresedésére és a római pápa megválasztására vonatkozó külön törvény rá ruház.

2. §. A Római Szent Egyház Kamarás Bíborosát és a Kamarás-helyettest a római pápa nevezi ki.

3. §. A Római Szent Egyház Kamarás Bíborosát a rábízott feladatok ellátásában az ő hatósága és felelőssége alatt három asszisztens bíboros segíti, akik egyike a Gazdasági Tanács bíboros koordinátora, a másik kettőt pedig az Apostoli Szék üresedésére és a római pápa megválasztására vonatkozó jogszabály által előírt módon választják ki.

236. cikk

Az Apostoli Szentszék világi javainak és jogainak gondozása és igazgatása széküresedés idején a Római Szent Egyház Kamarás Bíborosára van bízva. Akadályoztatása esetén feladatát a Kamarás-helyettes látja el.

237. cikk

Az Apostoli Szék üresedése idején a Római Szent Egyház Kamarás Bíborosának joga és kötelessége:

1. bekérni a Szentszéktől függő összes vagyongazdálkodó szerv jelentését vagyoni és gazdasági helyzetükről, valamint tájékoztatást igényelni a folyamatban lévő rendkívüli ügyekről;

2. bekérni a Gazdasági Tanácstól a Szentszék előző évi költségvetését és konszolidált mérlegét, valamint a következő évre előirányozott költségvetést;

3. szükség szerint bekérni a Gazdasági Titkárságtól bármilyen információt a Szentszék gazdasági helyzetéről.

IX. ÜGYVÉDEK

Római Kúria Ügyvédi Kamarája

238. cikk

A Rota Romana Ügyvédi Kamaráján kívül létezik egy Ügyvédi Kamara, amelynek tagjai az Apostoli Szigatúra Legfelsőbb Bíróságánál folyó perekben az érintettek védelmét kérelmükre ellátják, s hasonlóképpen közreműködnek a kuriális intézményekhez történő hierarchikus felfolyamodások esetében.

239. cikk

1. §. A kamarába azok a szakemberek iratkozhatnak be, akik kitűnnek tudományos fokozattal igazolt megfelelő felkészültségre, keresztény életvitelre, tisztességes erkölcsökre és szakmai alkalmasságra nézve.

2. §. Az államtitkár az erre a célra létrehozott állandó bizottság meghallgatása után eljár az 1. §-ban említett feltételnek eleget tevő, s azt kérelmező szakemberek kamarai beiratása ügyében. Amennyiben ezek a feltételek megszűnnek, megszűnik az illetők kamarai tagsága.

Szentszéki Ügyvédi Testület

240. cikk

1. §. A Szentszéki Ügyvédi Testület elsősorban a Római Kúria Ügyvédi Kamarájának bejegyzett tagjaiból áll. Egyházi és polgári bíróságok előtt egyaránt vállalhatják ügyvédi feladatok ellátását a Szentszék vagy a kuriális intézmények nevében.

2. §. A Szentszék ügyvédeit a 239. cikk 2. §-ban említett bizottság általi meghallgatását követően az államtitkár nevezi ki ötéves, megújítható időtartamra; hetvenöt éves korukban megszűnik megbízatásuk, illetve súlyos okok miatt az visszavonható.

3. §. A Szentszék ügyvédei kötelesek feddhetetlen és példamutató keresztény életet élni, és a rájuk bízott feladatokat a legnagyobb lelkiismeretességgel és az Egyház javára ellátni.

X. SZENTSZÉKHEZ KAPCSOLÓDÓ INTÉZMÉNYEK

241. cikk

Vannak ősi eredetű, illetve újabb alapítású intézetek, amelyek bár tulajdonképpen nem képezik a Római Kúria részét, és saját jogi személyiséggel rendelkeznek, mégis különféle szükséges avagy hasznos szolgáltatásokat nyújtanak magának a római pápának, a Római Kúriának és az egyetemes Egyháznak, és valamiképpen kapcsolódnak magához a Kúriához.

242. cikk

A Vatikáni Apostoli Levéltár az az intézet, amely az egyetemes Egyház kormányzására vonatkozó okiratok és dokumentumok őrzését és hasznosítását végzi, hogy azok mindenekelőtt a Szentszék és a Római Kúria rendelkezésére álljanak tevékenységük ellátásához. Másodsorban pedig minden tudós számára – pápai engedély nyomán és országra és vallásra való különbségtétel nélkül – rendelkezésre álljanak az idők folyamán az Egyház életéhez szorosan kapcsolódó eseményekre vonatkozó ismeretek forrásaként.

243. cikk

Ősi eredetű intézményként a Vatikáni Apostoli Könyvtár az Egyház kiemelkedő eszköze a kultúra fejlesztése és terjesztése, az Apostoli Szentszék tevékenységének támogatása érdekében. Feladata különböző részlegei révén összegyűjteni és megőrizni a tudomány és a művészet igen gazdag örökségét, és az igazságot kereső tudósok számára elérhetővé tenni azt.

244. cikk

A Szent Péter-bazilika Gondnoksága gondoskodik mindenről, ami az apostol vértanúhalálának emlékét és sírját őrző Pápai Szent

Péter-bazilikával kapcsolatos, mind pedig az épület megóvása és tisztán tartása, illetve az őrk, a zárándokok és látogatók saját normák szerinti szabályozását illeti. Amikor szükséges, a Gondnokság elnöke és titkára ugyanazon bazilika káptalanjával egyetértésben jár el.

245. cikk

A Pápai Egyházi Régészeti Bizottság feladata Olaszország keresztény katakombáinak tanulmányozása, megőrzése, védelme és fejlesztése, amelyekben az első keresztény közösségek hitének és művészetének tanúbizonysága továbbra is mélyreható üzenetet közvetít a zárándokok és a látogatók felé.

246. cikk

Az igazság kutatására és terjesztésére az isteni és emberi tudományok különböző ágazataiban a Katolikus Egyházon belül különböző akadémiák jöttek létre, amelyek közül kiemelkedik a Pápai Tudományos Akadémia, a Pápai Társadalomtudományi Akadémia és a Pápai Életvédelmi Akadémia.

247. cikk

A Szentszéktől közvetlenül függő egyetemi intézmények tekintetében a minőség előmozdítása és fejlesztése, valamint a nemzetközileg érvényes minőségi feltételek biztosítása érdekében létrejött az Egyházi Felsőoktatási Minőségbiztosítási Ügynökség.

248. cikk

A Pénzügyi Felügyeleti és Információs Hatóság az az intézmény, amely a törvényben és a szabályzatában előírt módon ellátja a következő feladatokat: felügyelet a pénzmosás és a terrorizmus-finanszírozás megelőzése és leküzdése érdekében a felügyelete alá tartozó szervezetek és alanyok vonatkozásában; a pénzügyi tevékenységet hivatásszerűen végző jogalanyok prudenciális felügyelete; a pénzügyi jellegű tevékenységet hivatás-

szerűen végző, valamint – a törvényben előírt esetekben – a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzése és leküzdése területén működő jogalanyok prudenciális szabályozása. Ebben a minőségében pénzügyi információs funkciót is ellát.

249. cikk

A Szentszékhez kapcsolódó, fentebb megjelölt összes intézményre saját törvényeik vonatkoznak szervezetük és igazgatásuk tekintetében.

XI. ÁTMENETI RENDELKEZÉS

250. cikk

1. §. A jelen apostoli konstitúció normái általánosságban megállapított szabályok vonatkoznak az Államtitkárságra, a dikasztériumokra, a szervezetekre, a hivatalokra és mind a Római Kúriához tartozó, mind pedig a Szentszékhez kapcsolódó intézményekre. Azok pedig, amelyek saját szabályzattal és törvényekkel is rendelkeznek, csak annyiban tartsák be azokat, amennyiben nem ellentétesek a jelen apostoli konstitúcióval, és azok kiigazítását mielőbb terjesszék fel a római pápa jóváhagyása végett.

2. §. Az 1. §-ban említett alanyokra vonatkozó hatályos végrehajtási szabályokat, valamint a „Római Kúria Általános Szabályzatát”, a kuriális intézmények rendtartását és ügyrendjét annyiban kell betartani, amennyiben azok nem ellenkeznek a jelen apostoli konstitúcióval, egészen az új rendtartás és a szabályzatok elfogadásáig.

3. §. Hatálybalépésével a jelen apostoli konstitúció teljes mértékben hatályon kívül helyezi és lecseréli a Pastor Bonus konstitúciót, és ezzel megszűnnek a Római Kúria abban megjelölt azon szervezetei is, amelyek a jelen konstitúcióban nincsenek előírva, avagy átszervezve.

Elrendelem, hogy a jelen apostoli konstitúció most és a jövőben is állandó, érvényes és hatályos legyen, 2022. június 5-től, Pünkösöd ünnepétől kezdve tökéletesen kifejtse hatását, és teljes mértékű betartására, annak minden részletében, gondja legyen mindazoknak, akikhez szól, mind a jelenre, mind a jövőre nézve, minden ellenkező – bárha különösen említésre méltó – körülmény dacára.

Kelt Rómában, Szent Péternél, Szent Józsefnek, a Boldogságos Szűz Mária jegyesének ünnepén, 2022. március 19-én, pápaságom tizedik évében.

Ferenc

TARTALOM

I. PREAMBULUM	5
<i>Missziós fordulat az Egyházban</i>	5
<i>Az Egyház és a kommúnió misztériuma</i>	6
<i>A primátus és a püspökök testületének szolgálata</i>	7
<i>A Római Kúria szolgálata</i>	9
<i>Minden keresztény misszionárius tanítvány</i>	10
<i>A reform jelentősége</i>	10
II. A RÓMAI KÚRIA SZOLGÁLATÁNAK ALAPELVEI ÉS SZEMPONTJAI	12
III. ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK	17
<i>A Római Kúria fogalma</i>	17
<i>A kuriális tevékenység pasztorális jellege</i>	17
<i>A Római Kúria működési elvei</i>	18
<i>A Római Kúria felépítése</i>	20
<i>A kuriális intézmények hatásköre és eljárásrendje</i>	23
<i>A kuriális intézményvezetői értekezlet</i>	28
<i>A Római Kúria a részegyházak szolgálatában</i>	29
<i>Az „ad limina Apostolorum” látogatás</i>	29
<i>Szabályzatok</i>	31
IV. ÁLLAMTITKÁRSÁG	32
<i>Általános Ügyek Részlege</i>	32
<i>Államok és Nemzetközi Szervezetek Részlege</i>	33
<i>Diplomáciai Személyzeti Részleg</i>	35
V. A DIKASZTÉRIUMOK	36
<i>Evangelizációs Dikasztérium</i>	36
<i>Evangelizációs Alapkérdések Részlege</i>	36
<i>Elsődleges evangelizáció és új részegyházak részlege</i>	39
<i>Hittani Dikasztérium</i>	41

<i>Szeretetszolgálati Dikasztérium</i>	44
<i>Keleti Egyházak Dikasztériuma</i>	45
<i>Istentiszteleti és Szentségi Fegyelmi Dikasztérium</i>	47
<i>Szenttéavatási Ügyek Dikasztériuma</i>	49
<i>Püspöki Dikasztérium</i>	50
<i>Klérusdikasztérium</i>	53
<i>A Megszentelt Élet Intézményeinek</i> <i>és az Apostoli Élet Társaságainak Dikasztériuma</i>	57
<i>Világiak, Családok és Életvédelem Dikasztériuma</i>	59
<i>Keresztény Egységtorekvés Dikasztériuma</i>	63
<i>Vallásközi Párbeszéd Dikasztériuma</i>	64
<i>Kulturális és Nevelési Dikasztérium</i>	66
<i>Átfogó Emberi Fejlődés Dikasztériuma</i>	70
<i>Törvényszövegek Dikasztériuma</i>	74
<i>Kommunikációs Dikasztérium</i>	76
VI. IGAZSÁGÜGYI SZERVEZETEK	78
<i>Apostoli Penitenciária</i>	78
<i>Apostoli Szignatúra Legfelsőbb Bírósága</i>	79
<i>Rota Romana Bírósága</i>	81
VII. GAZDASÁGI SZERVEZETEK	83
<i>Gazdasági Tanács</i>	83
<i>Gazdasági Titkárság</i>	84
<i>Apostoli Szék Vagyonkezelősége</i>	87
<i>Főszámvevőség</i>	88
<i>Bizalmas Ügyek Bizottsága</i>	89
<i>Befektetési Bizottság</i>	90
VIII. HIVATALOK	91
<i>Pápai Ház Prefektúrája</i>	91
<i>Pápai Szertartásmesteri Hivatal</i>	92
<i>Római Szent Egyház Kamarása</i>	93

IX. ÜGYVÉDEK	94
<i>Római Kúria Ügyvédi Kamarája</i>	94
<i>Szentszéki Ügyvédi Testület</i>	94
X. SZENTSZÉKHEZ KAPCSOLÓDÓ INTÉZMÉNYEK	96
XI. ÁTMENETI RENDELKEZÉS	99

